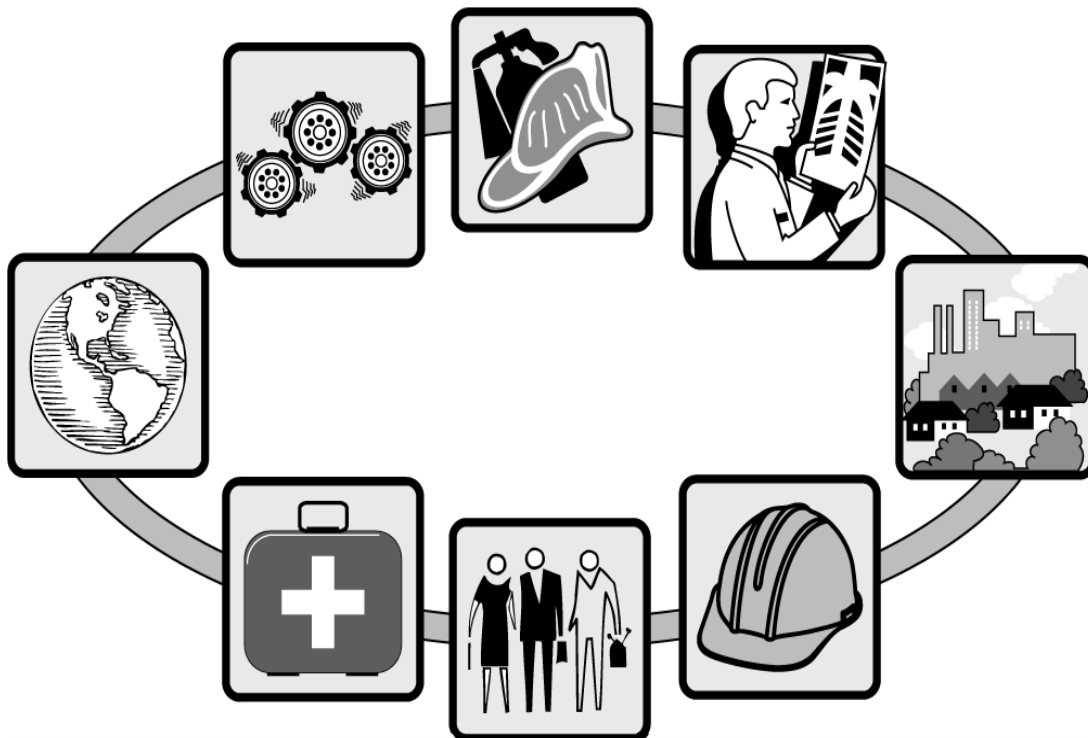

Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów

Wewnętrzne wymagania z zakresu BHP i Ochrony Środowiska dla Kontrahentów

„Pracujemy razem nad bezpieczniejszym środowiskiem”

	Z TEL. KOM.	Z TEL. STACJ.
POGOTOWIE RATUNKOWE	112	999
STRAŻ POŻARNA	112	999
DZIAŁ BHP i OŚ	723660298	723660298
DYSPOZYTOR PRZEDSIĘBIORSTWA	17 8546600	17 8546600
DZIAŁ OCHRONY	604 573 258 723 660 157	17 854 61 42 17 854 64 18
KOORDYNATOR FIRM ZEWNĘTRZNYCH	607081733	607081733

Spis treści

1.	Zasady BHP i Ochrony środowiska w firmie United Technologies Corporation.....	5
2.	Wymagania względem podwykonawcy dotyczące BHP i ochrony środowiska	5
3.	Podstawowe definicje	6
4.	Zasady kardynalne.....	6
5.	Plan poprawy wyników w zakresie BHP i ochrony środowiska dla podwykonawców.....	7
6.	Ochrona i identyfikacja	8
7.	Sprzątanie i utrzymanie czystości	9
8.	Prace w jednostce organizacyjnej	10
9.	Wymagania EHS przy wykonywaniu różnych czynności	10
10.	Postępowanie sposób powiadamiania w nagłych wypadkach	12
11.	Powiadamianie o wypadkach	13
12.	Śledztwa dotyczące wypadków/incydentów	13
13.	Szkolenia	14
14.	Ochrona i profilaktyka przeciwpożarowa	14
15.	Spawanie, cięcie i lutowanie twarde	15
16.	Praca na wysokości	16
17.	Prace na dachu/dostęp	17
18.	Rusztowania	18
19.	Drabiny.....	18
20.	Podnośniki montażowe	19
21.	Dźwigi i sprzęt dźwigowy	20
22.	Zabezpieczenie podwieszanych ładunków.....	21
23.	Blokada bezpieczeństwa LOCKOUT-TAGOUT	21
24.	Bezpieczeństwo elektryczne.....	22
25.	Przestrzenie zamknięte	23
26.	Gospodarka odpadami	23
27.	Kontenery na odpady.....	24
28.	Materiały zawierające azbest.....	25
29.	Ograniczenie wstępu	25
30.	Postępowanie z chemikaliami/informowanie o zagrożeniu	26
31.	Materiały wypełniające (np. ziemia, piasek)	27
32.	Butle ze sprężonym gazem	27
33.	Otwory w ścianach i podłogach/grodzie	28
34.	Pozwolenie na prace pożarowo niebezpieczne.....	28
35.	Bezpieczeństwo pojazdów mechanicznych.....	30
36.	Wózki jezdniowe	30
37.	Przewody wentylacyjne i kanalizacyjne	32

38.	Sprzęt ochrony indywidualnej.....	32
39.	Narzędzia.....	33
40.	Rowy i wykopy	34

1. Zasady BHP i Ochrony środowiska w firmie United Technologies Corporation

Firma United Technologies Corporation stara się utrzymać środowisko pracy wolne od zagrożeń oraz spełniające wymagania firmowe i ustawowe związane z zapobieganiem zanieczyszczeniom i ochroną środowiska naturalnego, energią.

CELE

- Eliminacja obrażeń ciała u pracowników poprzez podejmowanie wszelkich niezbędnych kroków zmierzających do usunięcia z miejsca pracy wszelkich zagrożeń i niebezpiecznych działań.
- Opracowanie procesów produkcyjnych w celu zredukowania substancji zanieczyszczających do najniższych osiągalnych poziomów.
- Zachowywanie zasobów naturalnych w projektowaniu, produkowaniu, używaniu i utylizowaniu produktów oraz podczas świadczenia usług.
- Opracowanie norm bezpieczeństwa i ochrony środowiska zgodnych z obowiązującym prawem i zasadami firmowymi, jak również wykraczających poza nie w razie konieczności, w celu osiągnięcia założonych celów.
- Utrzymanie odpowiedzialności kierownictwa operacyjnego za bezpieczeństwo i wyniki związane z ochroną środowiska.

2. Wymagania względem podwykonawcy dotyczące BHP i ochrony środowiska

Podwykonawcy odpowiadają za zapewnianie, że ich pracownicy, dalsi podwykonawcy spełniają wymagania niniejszego przewodnika po BHP i ochronie środowiska, energii oraz przepisy regionalne, państwowe i lokalne podczas wszystkich swoich zakontraktowanych prac.

- Każdy podwykonawca wypełni kwestionariusz wstępnej kwalifikacji dla oceny BHP i ochrony środowiska dla podwykonawców. Proces wstępnej kwalifikacji umożliwi zidentyfikowanie podwykonawców, sprzedawców i dostawców usług, którzy dysponują skutecznymi programami z zakresu BHP i ochrony środowiska, energii z udokumentowanymi wynikami dotyczącymi przywództwa i wydajności w ich branży.
- Firma Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów zastrzega sobie prawo do weryfikacji, że podwykonawca i wszyscy jego pracownicy spełniają warunki kontraktowe.
- Program obejmuje podręcznik BHP i ochrony środowiska dla podwykonawców oraz szkolenie.
- Obowiązkiem Koordynatora kontraktu/projektu w firmie P&W w lokalizacjach międzynarodowych jest zapewnienie, że wszyscy podwykonawcy są w stanie przeczytać i zrozumieć wymagania dotyczące bezpieczeństwa dla podwykonawców firmy P&W, co pozwoli na zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom i innym osobom.
- Działania i wyniki pracy podwykonawców będą podlegały audytowi i ocenie zapewniając stałą zgodność z przepisami, procedurami i wymaganiami firmy P&W oraz bezpieczne i wolne od wypadków miejsce pracy.
- Każdy pracownik podwykonawcy musi nosić ze sobą kartę lub plaketkę z identyfikatorem zawierającym poziom uprawnień pozwalający na wchodzenie i pracę na obszarze zakładów firmy Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów.

- Do każdego projektu w firmie Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów przypisany zostanie Koordynator kontraktu/projektu. Koordynator kontraktu/projektu będzie głównym kontaktem podwykonawcy w firmie Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów we wszystkich sprawach związanych z danym zadaniem.
- W przypadku jakichkolwiek pytań dotyczących tego podręcznika lub innych wątpliwości dotyczących zagadnień BHP i ochrony środowiska, energią oraz danej operacji czy czynności, należy skontaktować się z kierownikiem lub Koordynatorem kontraktu/projektu.
- Wymagania zawarte w niniejszym podręczniku są dodatkiem do warunków i postanowień każdej Umowy lub Zamówienia (PO) między podwykonawcą a firmą Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów i stanowią ich materialną część.
- Podwykonawcy powinni organizować zebrania związane z kwestiami bezpieczeństwa ze swoimi pracownikami, celem omówienia wszystkich sekcji niniejszego podręcznika przed przeprowadzeniem jakichkolwiek prac na terenie firmy Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów.
- Kopie niniejszego podręcznika BHP i ochrony środowiska dla podwykonawców są dostępne w dziale BHP lub dziale zakupów firmy Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów.

Każdy podwykonawca będzie:

- Miał stały dostęp do tego podręcznika.
- Bezzwłocznie zgłaszał wszystkie obrażenia ciała, wycieki i sytuacje grożące wypadkiem swojemu Koordynatorowi kontraktu/projektu.
- Przeprowadził codzienne kontrole obszarów roboczych w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami określonymi w niniejszym podręczniku. Analizował wykryte przypadki i działania korygujące z Koordynatorem kontraktu/projektu.

3. Podstawowe definicje

- Zasada kardynalna - zasada, której naruszenie stanowi poważne zagrożenie dla życia lub zdrowia bądź środowiska naturalnego.
- Kontrahent (Kontraktor) - osoba prawna lub fizyczna, niebędąca pracownikiem Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów, która - w ramach zawartej umowy - wykonuje usługę, pracę na rzecz Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów w formie dostaw materiałów i sprzętu - jako dostawca lub w formie realizacji wszelkiego rodzaju usług - jako wykonawca.
- Koordynator - wskazany w umowie pracownik przedsiębiorstwa, sprawujący bezpośredni nadzór nad wykonywaną przez Kontrahenta pracą, wyznaczony przez kierownika jednostki organizacyjnej zawierającego umowę w porozumieniu z kierownikiem jednostki organizacyjnej zlecającej wykonanie robót.
- Poważne naruszenie - jakiegokolwiek naruszenie wymagań dotyczących ochrony środowiska oraz BHP, które stanowi zagrożenie dla ludzkiego życia, zdrowia lub środowiska.
- Miejsce/teren robót - lokalizacja placówki na terenie Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów, w której prace wykonywane są przez firmę zewnętrzną.
- Materiał niebezpieczny - materiał, który ze względu na swoje właściwości chemiczne, fizyczne bądź biologiczne może w razie nieprawidłowego obchodzenia się z nim, w związku z przewozem lub magazynowaniem spowodować śmierć, rozstrój zdrowia lub uszkodzenie ciała ludzkiego albo zniszczenie lub uszkodzenie dóbr materialnych.

- Wymagania BHP i OŚ - wymagania dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska, oraz energii obowiązujące w Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów.

4. Zasady kardynalne

- **Ochrona przed upadkiem z wysokości**
Kontraktorzy/wykonawcy powinni stosować ochronę przed upadkiem z wysokości, jeśli są narażeni na tego typu niebezpieczeństwo, tzn., jeśli prace są wykonywane na wysokości 1m lub wyżej.
- **Oslony i zabezpieczenia maszyn**
Kontraktorzy/wykonawcy używający maszyn, urządzeń wyposażonych w osłony lub inne zabezpieczenia nie mogą manipulować lub uszkadzać osłon maszyn/urządzeń, podczas ich obsługi w normalnych warunkach.
- **Niebezpieczne źródła energii**
Przed rozpoczęciem prac na nieczynnych maszynach, urządzeniach przy maszynach lub ze sprzętem, pracownicy powinni zastosować system LOCKOUT TAGOUT, czyli zabezpieczyć wszelkie niebezpieczne źródła energii przed możliwością ich załączenia. Dotyczy to m.in. obowiązkowego użycia blokad bezpieczeństwa lockout/tagout (procedur odłączania napięcia i wywieszania tablic ostrzegawczych) podczas przeprowadzania prac elektrycznych, mechanicznych, pneumatycznych, chemicznych lub cieplnych.
- **Bezpieczeństwo elektryczne**
Wykonawcy powinni stosować wyłączniki różnicowo prądowe na wszystkie przenośne narzędzia i urządzenia elektryczne wykorzystywane podczas produkcji, budowy, serwisowania/konserwacji oraz czynności instalacyjnych.
- **Przestrzenie zamknięte**
Pracę w przestrzeniach zamkniętych mogą wykonywać tylko pracownicy przeszkoleni przez Koordynatora ds. współpracy z Kontraktorem. Przed przystąpieniem do pracy w przestrzeni zamkniętej pracownicy powinni uzyskać zezwolenie wydane przez Koordynatora ds. współpracy z Kontraktorem. Każdą przestrzeń oraz jej otoczenie należy zbadać na okoliczność wystąpienia zanieczyszczeń w atmosferze specjalistycznymi urządzeniami pomiarowymi. Pracownicy mają obowiązek stosować wymagane środki ochrony indywidualnej. Wykonawcy powinni korzystać ze specjalnych urządzeń kontrolnych oraz zabezpieczających przed oraz w trakcie pracy w przestrzeni zamkniętej.
- **Pojazdy przemysłowe z napędem**
Operatorzy muszą posiadać odpowiednie kwalifikacje, prawo jazdy oraz przestrzegać wszystkich zasad ruchu, zwracać uwagę na otoczenie i zawsze ustępować pierwszeństwa pieszym.

5. Plan poprawy wyników w zakresie BHP i ochrony środowiska dla podwykonawców

Podwykonawcy otrzymają plan działań korygujących za naruszenia postanowień tego podręcznika lub zasad ogólnych lub niebezpieczne działania wykonywane na terenie zakładu Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów. Działania te nie mają charakteru karnego, ale ich celem jest poprawa błędnego postępowania i zapewnienie bezpieczniejszego środowiska pracy dla wszystkich pracowników podwykonawcy i personelu firmy Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów.

Naruszenie zasad BHP i ochrony środowiska*	Działanie
Koordynator projektu podwykonawcy lub zarząd firmy Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów podejmie następujące kroki w przypadku działań niespełniających kryteriów poważnych naruszeń podręcznika BHP i ochrony środowiska, dla podwykonawców.	<p><u>1-sze naruszenie:</u> Nieprawidłowość zanotowana w formularzu audytu, słowne ostrzeżenie dla kierownika podwykonawcy, kopia formularza audytu dla podwykonawcy.</p> <p><u>2-gie naruszenie:</u> List wysłany do podwykonawcy przez Koordynatora projektu podwykonawcy.</p> <p><u>3-cie naruszenie:</u> List wysłany do podwykonawcy od osoby odpowiadającej za Zakupy, podwykonawca musi spotkać się w celu omówienia wdrożenia planu poprawy.</p> <p><u>4-te naruszenie:</u> Podwykonawca usunięty z zakładu do momentu poprawienia nieprawidłowości w programie BHP i ochrony środowiska.</p>
Poważne naruszenie podręcznika BHP i ochrony środowiska lub praktyk w stosunku do obowiązujących norm z rezultatem zbliżonym do poważnego zagrożenia wypadkiem, wyciekem**, poważnymi obrażeniami ciała*** lub dowolną ich kombinacją.	<p><u>1-sze naruszenie:</u> Pojedynczy pracownik podwykonawcy usunięty z zakładu Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów; list do podwykonawcy z opisem naruszenia i wymogiem pisemnej odpowiedzi podwykonawcy opisującej wdrożone działania naprawcze.</p> <p><u>2-gie naruszenie lub incydent związany ze śmiercią:</u> Podwykonawca otrzymuje zakaz prowadzenia prac na rok. Przywrócenie dopiero po zademonstrowaniu znacznej poprawy w zakresie programów BHP i ochrony środowiska.</p> <p><u>3-cie naruszenie:</u> Podwykonawca otrzymuje stały zakaz prowadzenia prac.</p>

* Naruszenia są dokumentowane, w zależności od powagi incydentu Koordynator projektu podwykonawcy może przejść do 2-giego lub 3-ciego działania związanego z naruszeniem

** Podwykonawca zostanie obciążony kosztami związanymi z czyszczeniem wycieku, w zależności od incydentu Hamilton Sundstrand Poland / P&W AeroPower Rzeszów może przejść do 2-giego lub 3-ciego naruszenia

*** Poważne obrażenia ciała zgodnie z opisem w tym dokumencie, w zależności od incydentu Hamilton Sundstrand Poland / P&W AeroPower Rzeszów może przejść do 2-giego lub 3-ciego naruszenia

Celem tego planu jest zwiększenie poziomu świadomości związanej ze słabymi wynikami w zakresie BHP i ochrony środowiska do kolejnych poziomów zarządzania w obrębie organizacji podwykonawcy, a co za tym idzie umożliwienie zarządowi wdrożenia niezbędnych działań naprawczych w celu uniknięcia przyszłych naruszeń i przerw w działalności.

6. Ochrona i identyfikacja

Wymagania w zakresie ochrony różnią się w poszczególnych zakładach zgodnie z charakterem ich działalności. Podwykonawcy muszą kontaktować się z Koordynatorem kontraktu/projektu w każdym zakładzie P&W w celu określenia, które (jeśli którekolwiek) restrykcje dotyczą poszczególnych osób. Podwykonawcy muszą robić to przed przypisaniem personelu do pracy na terenie firmy Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów lub w jej zakładzie. Od personelu podwykonawcy może być wymagane przedstawienie dokumentów wydanych przez organy państwowe, które potwierdzają ich kwalifikacje do uzyskiwania dostępu do ochrony i eksportowania kontrolowanych lub innych wrażliwych obszarów w zakładzie firmy Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów. Firma Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów zastrzega sobie prawo do odmowy dostępu personelowi podwykonawcy, który odmawia spełnienia lub nie może spełnić wymagań państwowych lub firmy Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów.

- Wszystkie osoby odwiedzające zakład powinny się rejestrować w punktach wejścia i wyjścia zgodnie z wymaganiami zakładu określonymi przez Koordynatora kontraktu/projektu.

- O ile jest to stosowane, podwykonawcy powinni przez cały czas nosić jednodniową plaketkę podwykonawcy lub plaketkę ze zdjęciem. Przeznaczone do ponownego użytku plakietki jednodniowe będą zwracane, a przeznaczone do jednorazowego użytku plakietki jednodniowe będą usuwane pod koniec każdego dnia. Plakietki nie podlegają przenoszeniu.
- O ile jest to stosowane, podwykonawca bezzwłocznie zgłosi przypadek utraty plaketki ze zdjęciem Koordynatorowi kontraktu/projektu.
- O ile Koordynator kontraktu/projektu nie zezwoli inaczej, podwykonawcy odpowiadają za wszystkie plakietki pracowników.
- Posiadanie broni palnej i innej jest zabronione, o ile ochrona zakładu nie zezwoli inaczej.
- Pracownicy podwykonawcy mają prawo przebywać tylko w obszarze, w którym prowadzone są prace.
- Podwykonawcy odpowiadają za bezpieczeństwo wszystkich materiałów, narzędzi i wyposażenia używanego podczas prowadzenia prac, niezależnie od tego czy należy do podwykonawcy czy jest przez niego wypożyczone.
- Firma Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów zabrania zatrudniania osób w wieku poniżej 18 lat do niebezpiecznych zadań.
- Wszystkie paczki, wyposażenie i pojazdy podlegają kontroli.
- Podwykonawcy dopuszczeni do kontaktu z własnością firmy muszą zachowywać się w sposób odpowiedni i bezpieczny. Bójki, niewybredne żarty, bycie pod wpływem lub posiadanie alkoholu lub narkotyków, hazard, nagabywanie, kradzież, zachowanie niemoralne lub nieodpowiednie, są surowo zabronione.
- Pojazdy podwykonawcy powinny być parkowane wyłącznie w obszarach wyznaczonych przez Koordynatora kontraktu/projektu. Po rozładunku narzędzi lub wyposażenia, pojazdy podwykonawcy muszą zostać przestawione na wyznaczone miejsca parkingowe.
- Należy uzyskać zezwolenie od Koordynatora kontraktu/projektu na dostęp do własności firmy P&W przed godziną 7:00 i po godzinie 17:00 (w dni robocze) lub w weekendy/święta.
- Podwykonawcy nie powinni blokować dostępu do samodzielnego aparatu powietrznego nadciśnieniowego, stacji/pryszniców do przemywania oczu ani innego wyposażenia ratunkowego.
- Podwykonawcy nie powinni korzystać z hydrantów bez wcześniejszej zgody.
- **Niezastosowanie się do procedur bezpieczeństwa stanowi przyczynę do rozwiązania przywilejów dla podwykonawcy.**

Firma Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów zastrzega sobie prawo do zażądania kopii programów kontroli zagrożeń stosowanych przez podwykonawcę, certyfikatów szkoleniowych, dzienników wypadków lub innych dokumentów związanych z BHP i ochroną środowiska w celu określenia zgodności z różnymi wymaganiami prawnymi.

7. Sprzątanie i utrzymanie czystości

- Kontraktorzy zobowiązani są do stałego utrzymywania wysokich standardów czystości w miejscach prac, które należy codziennie sprzątać.
- Wszystkie sprzęty i materiały należy przechowywać w sposób uporządkowany.
- Surowiec drzewny, który nie jest używany, należy przechowywać w porządku, a gwoździe usunąć lub zagiąć celem uniknięcia ran kłutych.
- Nie należy blokować dostępu do sprzętu bezpieczeństwa, szaf elektrycznych, wyłączników głównych, szaf na substancje niebezpieczne, wyjść ewakuacyjnych, telefonów, natrysków bezpieczeństwa, myjek do oczu, podręcznego sprzętu ppoż. (gaśnice, hydranty). Nie wolno przechowywać jakichkolwiek materiałów niezabezpieczonych, bez pozwolenia Koordynatora ds. współpracy z Kontraktorem.

- Każdy Kontraktor zobowiązany jest do wykonywania prac w sposób pozwalający zminimalizować i kontrolować emisję hałasu, przedostawanie się pyłu, spalin lub odpadów na tereny przyległe do miejsca robót.
- Kontraktor zostanie niezwłocznie poinformowany przez swojego Koordynatora o wykrytych podczas inspekcji niezadowolających wynikach czynności porządkowych, wykonywanych przez pracowników Kontraktora.
- Zabronione jest układanie przewodów elektrycznych w miejscach często uczęszczanych lub w przejściach. W przypadku konieczności przeprowadzenia przewodu w miejscu często uczęszczanym, przewód musi być całkowicie zabezpieczony przez konstrukcję zapewniającą wykluczenie uszkodzenia przewodu.
- Wszelkie niebezpieczeństwa związane z poślizgnięciem lub potknięciem należy natychmiast zgłaszać osobie nadzorującej teren prowadzonych prac lub Koordynatorowi ds. współpracy z Kontraktorem.
- Koordynator ds. współpracy z Kontraktorami wskaże miejsce przechowywania materiałów niebezpiecznych.

8. Prace w jednostce organizacyjnej

- Kontraktor nie ma dostępu ani prawa wykonywania żadnych czynności z użyciem maszyn, urządzeń lub sprzętu wykorzystywanego przy produkcji będących własnością Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów, o ile nie zostanie do tego oddelegowany przez Koordynatora ds. współpracy z Kontraktorem.
- Jeśli prace są wykonywane na terenie jednostki organizacyjnej Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów powinny być koordynowane we współpracy z kierownictwem danej komórki.
- Przed rozpoczęciem pracy, pracownicy Kontraktora wykonujący czynności produkcyjne i technologiczne, powinni przejść przeszkolenie w zakresie działania i obsługi maszyn, przy których pracują.

9. Wymagania BHP i OŚ przy wykonywaniu różnych czynności

- Prace z materiałami wybuchowymi - wykorzystanie jakichkolwiek materiałów wybuchowych, sprzętu do wysadzania, nakładek itp. wymaga analizy i zgody Koordynatora ds. współpracy z Kontraktorem.
- Podłączenia do rurociągów - Koordynator ds. współpracy z Kontraktorem przeanalizuje poszczególne procedury otwierania rurociągów w miejscu robót, w tym zachowanie procedur bezpieczeństwa, kontrolę niebezpiecznych źródeł energii (blokada bezpieczeństwa lockout/tagout) oraz karty charakterystyki materiałów niebezpiecznych wykorzystanych w rurociągach (jeśli dotyczy).
- Pomieszczenia wymagające zachowania szczególnej czystości - podczas wykonywania prac w takich pomieszczeniach należy ograniczyć powstawanie pyłu i zanieczyszczeń. Należy stosować odpowiednią odzież, a w przypadku, gdy te wymagania wiążą się z zagrożeniem bezpieczeństwa, Kontraktor powinien natychmiast skontaktować się ze swoim Koordynatorem. Przed wniesieniem do pomieszczeń czystych jakichkolwiek materiałów konstrukcyjnych, narzędzi, drabin itp. należy je wyczyścić najdokładniej jak to możliwe.
- Sprężone powietrze - zabrania się czyszczenia odzieży sprężonym powietrzem. W celu uniknięcia przypadkowego uruchomienia przycisków, włączników, wyłączników itp. nie należy

- umieszczać narzędzi lub materiałów na lub przy sprzętach znajdujących się w salach komputerowych.
- Beton, konstrukcje betonowe i podporowe - wszystkie wystające zbrojenia, na które mogą opaść pracownicy należy zabezpieczyć, celem uniknięcia ryzyka poważnych uszkodzeń ciała. Należy stosować nakładki na pręty zbrojeniowe. Pracownikom nie wolno wykonywać prac pod podwieszanymi elementami betonowymi. Pracownikom wykonującym operacje przy montażu zbrojeń na wysokości powyżej jednego metra od jakiegokolwiek powierzchni roboczej, należy zapewnić ochronę przed upadkiem z wysokości stosując odpowiednie zabezpieczenia i sprzęt ochronny. Odpowiednie deskowanie i system podporowy zostaną zaprojektowane, wykonane, wzmocnione i będą stale konserwowane w celu zabezpieczenia wszystkich pionowych i bocznych ładunków. Zbrojenia ścian, filarów, kolumn oraz podobne konstrukcje pionowe powinny być odpowiednio zabezpieczone, aby uniknąć ich przechylenia lub przewrócenia. Zostanie wyznaczona specjalna strefa ograniczonego wstępu na teren, gdzie będą wykonywane prace murarskie. Obszar tej strefy będzie obejmował wysokość budowanej ściany plus 1,2 m oraz całą jej długość.
 - Prace rozbiórkowe i demontaż - przed dokonaniem rozbiórki jakiegokolwiek konstrukcji budowlanej, odpowiednio przeszkolona osoba powinna przeprowadzić ocenę techniczną oraz środowiskową takiego przedsięwzięcia. Ocena powinna określić stan futryn okiennych i drzwiowych, ścian i podłóg oraz prawdopodobieństwo zawalenia się fragmentów konstrukcji, a także uwzględnić obecność materiałów niebezpiecznych.
 - Obszary narażone na wyładowania elektrostatyczne - zawsze należy stosować odzież/sprzęt zabezpieczający przed wyładowaniami statycznymi i sprawdzać skuteczność działania urządzeń chroniących przed wyładowaniami elektrostatycznymi. Nie należy dotykać sprzętu lub urządzeń narażonych na wyładowania elektrostatyczne.
 - Korzystanie z elektryczności - Kontraktorzy muszą uzgodnić ze swoimi Koordynatorami dostęp do odpowiednich źródeł elektryczności. Zabrania się korzystania z elektryczności poprzez podłączenia do stanowisk testowych lub sprzętu produkcyjnego.
 - Silniki spalinowe wewnątrz pomieszczeń - zabrania się używania pojazdów z silnikami benzynowymi lub typu Diesel wewnątrz budynków bez wcześniejszej zgody i ustaleń z Koordynatorem ds. współpracy z Kontraktorem.
 - Lasery - użycie sprzętu laserowego w miejscu robót wymaga wcześniejszej zgody Koordynatora.
 - Hałas - zgodnie z obowiązującymi zasadami w Spółce i umieszczonym oznakowaniem, personel Kontraktora, powinien stosować odpowiednie ochrony słuchu. Kontraktorzy mają obowiązek poinformować Koordynatorów o planowanym przeprowadzeniu prac, w których poziom natężenia hałasu przekroczy 85 dBA. Wszelkie prace, podczas których przewidywany poziom natężenia hałasu przekroczy 85 dBA, wymagają odpowiedniego odgrodzenia i oznakowania terenu robót, jeśli Koordynator ds. współpracy z Kontraktorem uzna to za konieczne.
 - Sprzęt radiograficzny - wykorzystanie w miejscu robót jakiegokolwiek sprzętu emitującego promieniowanie (urządzenia emitujące promienie Rentgena, źródła radioaktywne, itp.) wymaga wcześniejszej zgody Koordynatora. Źródeł promieniowania nie można pozostawiać bez nadzoru lub na noc na terenie przedsiębiorstwa.
 - Instalacja tryskaczowa - Kontraktorom nie wolno instalować lub modyfikować instalacji tryskaczowej bez odpowiedniej dokumentacji potwierdzonej przez specjalistę ds. Ochrony Przeciwpożarowej. Prace przy instalacji tryskaczowej mogą wykonywać wyłącznie uprawnieni/wykwalifikowani pracownicy.

- Tymczasowe urządzenia grzewcze - użycie i lokalizacja urządzenia grzewczego wymaga także wcześniejszej zgody Koordynatora ds. współpracy z Kontraktorem.
- Instalacja tryskaczowa (prasy Saab, stanowisko AG2D), instalacja Systemu Alarmu Pożarowego (czujki dymowe, ROPy, sygnalizatory akustyczne) - Kontraktorom nie wolno instalować lub modyfikować wyżej wymienionych instalacji bez odpowiedniej dokumentacji potwierdzonej przez pracujące na miejscu Służby ds. Ochrony Przeciwpożarowej. Prace przy tych instalacjach mogą wykonywać wyłącznie uprawnieni/wykwalifikowani pracownicy.

10. Sposób powiadamiania w nagłych wypadkach

POŻAR

W przypadku pożaru należy zlokalizować i uruchomić najbliższy ręczny ostrzegacz pożarowy (ROP) oraz zadzwonić pod numer alarmowy, widniejący na spisie nr alarmowych otrzymanym przed przystąpieniem do prac). W ten sposób informacja o pożarze zostanie przekazana bezpośrednio do dyspozytora.

Bez odpowiednich uprawnień i przeszkolenia w zakresie obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego nie należy podejmować samodzielnych prób gaszenia pożaru.

EWAKUACJA

Konieczność ewakuacji jest oznajmiana odpowiednim sygnałem dźwiękowym. Należy bezwzględnie zastosować się do niżej podanych zasad dotyczących ewakuacji:

- W czasie ewakuacji należy unikać chaosu i opuszczać zagrożony teren możliwie szybko.
- Koordynator ds. współpracy z Kontraktorem, przed przystąpieniem do prac Kontraktora poinformuje go o drogach ewakuacyjnych i najbliższych miejscach zbiórki.

WYPADKI Z USZKODZENIEM CIAŁA

W przypadku uszkodzenia ciała lub nagłej choroby, należy połączyć się z Dyspozytorem Przedsiębiorstwa z dowolnego telefonu znajdującego się na terenie Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów.

Należy przekazać dyspozytorowi następujące informacje:

- rodzaj sytuacji awaryjnej (uszkodzenie ciała, uwolnienie substancji, pożar)
- lokalizację zdarzenia
- swoje nazwisko oraz nazwę firmy.

UWOLNIENIE SUBSTANCJI

Nie wolno utylizować substancji chemicznych poprzez wylewanie ich do ziemi, kanalizacji lub studzienek burzowych. Informacje na temat możliwości utylizacji chemikaliów można uzyskać u swojego Koordynatora.

Poprzez uwolnienie substancji rozumie się przypadkowe rozsypanie/rozlanie jakiegokolwiek wyrobu poza pojemnik, w którym jest przechowywany. Nie dotyczy to zaplanowanych sytuacji podczas użytkowania wyrobu.

Wszelkie przypadki uwolnienia substancji, także poza budynkiem, należy natychmiast zgłaszać Koordynatorowi.

Kontraktorzy ponoszą odpowiedzialność za wszelkie uwolnienia substancji, do których dochodzi w wyniku wykonywania przez nich prac. Kontraktor musi natychmiastowo usunąć wyciek: zebrać

rozsypaną substancję lub zetrzeć sorbentami i umieścić rozsypaną substancję/zanieczyszczony sorbent do odpowiednich pojemników, a następnie przekazać do utylizacji.

Jeżeli koordynator uzna, że usunięcie uwolnionej substancji przekracza możliwości Kontraktora lub gdy Kontraktor nie usunie uwolnionej substancji w należyty sposób, Koordynator zleci wykonanie tych czynności odpowiednim służbom.

W każdym przypadku, kosztem usuwania uwolnionej substancji zostanie obciążony Kontraktor. Może to także dotyczyć usunięcia zanieczyszczonych materiałów jak również przywrócenia terenu do poprzedniego stanu.

Po usunięciu uwolnionej substancji Kontraktor jest zobowiązany pobrać próbki i wykonać analizę w akredytowanym laboratorium by udowodnić, że zanieczyszczenie zostało usunięte. Próbki muszą być pobrane przy udziale koordynatora. Do czasu otrzymania wyników wszelkie prace w miejscu zdarzenia muszą być wstrzymane, a teren odgradzony przed dostępem osób postronnych. Wyniki analizy muszą być przekazane do Działu BHP, który stwierdzi czy zanieczyszczenia zostały usunięte.

W przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia elementów środowiska Kontraktor będzie musiał usunąć zanieczyszczenie w celu przywrócenia terenu do poprzedniego stanu. Usunięcie zanieczyszczeń musi być udokumentowane powtórnią analizą próbek.

Po oczyszczeniu Kontraktor musi wypełnić miejsce uwolnienia substancji czystym materiałem.

11. Powiadomianie o wypadkach

Obowiązkiem Kontraktora w przypadku wystąpienia wypadku przy pracy, zdarzenia okołowypadkowego lub zagrożenia środowiska jest natychmiastowe powiadomienie odpowiednich służb Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Poland. W trakcie I zmiany – Kierownika BHP i Ochrony Środowiska w Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów. W trakcie II lub III zmiany oraz w dni wolne od pracy - Dyspozytora służby ochrony (telefon wewnętrzny).

Kontraktorzy powinni współpracować z przedstawicielem Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów podczas dochodzenia przyczyn i okoliczności powstania zdarzenia oraz przy wdrażaniu związanych z nim czynności naprawczych.

Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów wymaga przedstawienia dokumentów na temat przypadków uszkodzeń ciała odniesionych przez wykonawców robót w trakcie wykonywania prac na terenie przedsiębiorstwa. Informację o zdarzeniu Dział BHP wprowadzi do rejestru wypadków.

Kontraktor odpowiedzialny jest za zorganizowanie, każdorazowo w przypadku zaistnienia: wypadku przy pracy, zdarzenia okołowypadkowego, wystąpienia zagrożenia środowiska lub pożarowego, w ciągu tygodnia od zdarzenia, spotkania z podległymi pracownikami, omawiającego zaistniałe wydarzenie, które miało miejsce oraz informującego o sposobie realizacji podjętych w związku z tym akcjach korekcyjnych. W każdym takim spotkaniu bierze udział Koordynator.

Wszelkie informacje o stanowiących zagrożenie warunkach lub zdarzeniach należy zgłaszać Koordynatorowi oraz niezwłocznie podejmować działania w celu ich wyeliminowania.

12. Śledztwa dotyczące wypadków/incydentów

Koordynator kontraktu/projektu wraz z podwykonawcą muszą formalnie zbadać wszystkie incydenty, obrażenia ciała i wycieki, włącznie z incydentami grożącymi wypadkiem, w celu zapobieżenia ponownym tego typu sytuacjom. W przypadku wszystkich incydentów:

- Należy zabezpieczyć obszar barykadami/taśmą.
- Wykonać obchód miejsca incydentu, może to zrobić personel działu BHP i ochrony środowiska lub Koordynator kontraktu/projektu.
- W razie konieczności przesłuchać świadków.
- Zrobić zdjęcia i/lub narysować schemat miejsca incydentu.
- Przekazać pisemny raport ze śledztwa Koordynatorowi kontraktu/projektu w ciągu 24 godzin od wystąpienia incydentu.
- Raport powinien opisywać incydent i identyfikować główną jego przyczynę oraz działania korygujące wraz z harmonogramem wdrażania tych działań.
- Przy pomocy Koordynatora kontraktu/projektu wewnątrzdziałowy raport z incydentu zostanie skompletowany dla wszystkich incydentów zakończonych udokumentowanymi obrażeniami ciała, uwolnieniem substancji uznanych za niebezpieczne do środowiska przez dział BHP i ochrony środowiska oraz znacznymi uszkodzeniami własności.

13. Szkolenia

Kontraktorzy powinni poinstruować każdego ze swoich pracowników i podwykonawców, w jaki sposób rozpoznawać i unikać warunków niebezpiecznych, a także w zakresie przepisów mających zastosowanie w danym środowisku pracy, co pozwoli kontrolować i/lub wyeliminować wszelkie zagrożenia lub narażenia na choroby/uszkodzenia ciała.

Kontraktorzy powinni prowadzić rejestr szkoleń swoich pracowników.

Na żądanie, Koordynator ds. współpracy z Kontraktorem ma prawo zażądać dokumentacji oraz certyfikatów ze szkoleń pracowników Kontraktora, informacje o ryzyku zawodowym na stanowisku pracy.

14. Ochrona i profilaktyka przeciwpożarowa

- Nie wolno blokować wyjść ewakuacyjnych, o ile nie zostało to ustalone z Koordynatorem ds. współpracy z Kontraktorem.
- Należy zapewnić stały dostęp do sprzętu gaśniczego, przeciwpożarowego oraz możliwość wjazdu pojazdom uprzywilejowanym.
- Kontraktorzy mają obowiązek zapoznać swoich pracowników ze sposobami informowania o pożarze, usytuowaniu alarmów przeciwpożarowych oraz postępowaniu w przypadku alarmu.
- Kontraktorzy muszą posiadać własny sprzęt gaśniczy odpowiedni do typów zagrożeń, jakie występują w ich miejscu pracy.
- Gaśnice będące własnością Kontraktora muszą raz w roku przechodzić kontrolę przeprowadzoną przez uprawnioną osobę, a raz w miesiącu oględziny dokonane i udokumentowane przez Kontrahenta.
- Odległość do najbliższego sprzętu ppoż. nie może być większa niż 30m.
- Ciecze palne i łatwopalne jednorazowo rozlewane w ilościach przekraczających 18,9 l należy:
 - Rozlewać w miejscu oddalonym od innych miejsc działania o przynajmniej 7,6m lub oddzielonych konstrukcją chroniącą przed ogniem w czasie nie krótszym niż 1 godzina.
 - Przechowywać i transportować w bezpiecznych, przeznaczonych do tego celu pojemnikach, posiadających atest FM Global;
 - Sprawdzać pod kątem zapewnienia odpowiedniej wentylacji, aby uniknąć osiągnięcia stężeń par cieczy przekraczających 10% ich dolnej granicy wybuchowości.
 - Przelewać wyłącznie pomiędzy elektrycznie sprzężonymi pojemnikami.
 - Transportować z uwzględnieniem uziemienia i połączenia wyrównawczego.

- Nieużywane ciecze łatwopalne należy przechowywać w specjalnie do tego przeznaczonych pomieszczeniach, natomiast w przypadku, gdy pojemniki znajdują się na zewnątrz budynku powinny znajdować się w nie mniejszej odległości niż 20m od budynku.
- W przypadku alarmu Kontraktor ma obowiązek ewakuacji pracowników z zagrożonego terenu wykorzystując drogi i wyjścia ewakuacyjne zgodnie z planem ewakuacji.
- Ciecze i gazy palne przechowywać z dala od źródeł zapłonu (15m).
- Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo palnych cieczy lub palnych gazów, należy sprawdzić czy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac **nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości.**
- **W obiektach oraz na terenie Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów obowiązuje całkowity zakaz palenia.**

15. Spawanie, cięcie i lutowanie twarde

Przed rozpoczęciem spawania, cięcia, lutowania, lutowania twardego, prac z użyciem ognia lub osadzaków, sprzętu iskrzącego i/lub wytwarzającego ciepło, należy uzyskać pozwolenie na wykonywanie prac pożarowo niebezpiecznych.

- Pozwolenie może być wystawione przez osobę, do tego uprawnioną.
- W miejscach gdzie przeprowadza się operacje spawania, cięcia i lutowania twardego należy zapewnić natychmiastowy dostęp do sprzętu gaśniczego. Sprzęt ten nie może znajdować się dalej niż 30m.
- Elementy przeznaczone do cięcia, spawania lub podgrzewania należy przenieść w wyznaczone, bezpieczne miejsce lub – jeśli nie można ich przenieść – należy usunąć z najbliższego otoczenia w bezpieczne miejsce wszelkie przedmioty/materiały stwarzające zagrożenie pożarowe. Jeśli nie da się usunąć przedmiotów stwarzających zagrożenie pożarowe należy przeprowadzić ocenę i ustalić zabezpieczenia, które pozwolą ochronić stacjonarne źródła zagrożenia przed wysoką temperaturą, iskrami lub żużłem spawalniczym.
- Personel pracujący przy, nad lub pod miejscem, gdzie odbywa się spawanie, opalanie lub szlifowanie należy zabezpieczyć przed spadającymi przedmiotami.
- Jeśli w trakcie oceny przed rozpoczęciem prac okaże się, że może dojść do nagromadzenia zanieczyszczeń lotnych, należy zapewnić odpowiednią wentylację mechaniczną i ochronę dróg oddechowych.
- Jeśli nie ma możliwości zastosowania specjalnych kurtyn lub barier, w bezpiecznej odległości od miejsca prac należy umieścić znaki „Nie patrz na łuk spawalniczy” bez odpowiedniej osłony oczu, ostrzegające przechodzące w pobliżu osoby przed niebezpieczeństwem związanym z patrzeniem na łuk spawalniczy.
- Wytwarzane odpady pospawalnicze umieszczać na bieżąco w metalowym pojemniku.

Aktualne pozwolenie na prace stwarzające zagrożenie pożarowe powinno znajdować się w miejscu prowadzenia robót.

Pozwolenie na prowadzenie prac w wysokich temperaturach jest ważne tylko jeden dzień i może być wystawiane na konkretną pracę w konkretnym miejscu. Nie można wydać jednego pozwolenia np. na trzy różne prace.

Rozprzestrzenianie się iskier wytwarzanych podczas spawania, spalania lub szlifowania jest ograniczone dzięki zaporom, kocom pożarowym lub nadzorowi pożarowemu.

Ciągła wentylacja mechaniczna jest używana przy wykonywaniu robót w przestrzeniach zamkniętych, a jeśli jest ona niewystarczająca, pracownikom należy zapewnić respiratory do robót spawalniczych i cięcia.

Spawanie i cięcie gazowe

- Przed rozpoczęciem każdej zmiany należy przeprowadzać kontrolę węży i palników zawierających acetylen, tlen, paliwo gazowe lub inne substancje, które mogą się zapalić lub być szkodliwe dla pracowników.
- Uszkodzone węże i palniki należy oznaczać etykietą „Nie używać” i natychmiast wycofać z użytku.
- Pojemników z acetylenem nie wolno przechowywać w pozycji poziomej.
- Palniki należy zapalać specjalnymi zapalnikami; nie wolno używać zapalek lub ognia wykorzystywanego w pracach stwarzających zagrożenie pożarowe.
- Na wężach należy stosować specjalne zawory eliminujące wypływ lub przepływ wsteczny gazu.
- Nieużywane palniki należy zakręcić i usunąć.

Spawanie i cięcie łukiem elektrycznym

- W czasie spawania i cięcia łukiem elektrycznym należy stosować niepalne lub ogniochronne ekrany chroniące pracowników i inne znajdujące się w pobliżu osoby przed bezpośrednim promieniowaniem łuku.
- Przewody sprzętu wykorzystywanego do spawania i cięcia łukiem elektrycznym muszą być elastyczne, w pełni zaizolowane i przystosowane do maksymalnych wymagań prądowych wykonywanej pracy. Nie należy używać uszkodzonych przewodów.
- Włącznik zasilania urządzenia musi być wyłączony w momencie, gdy osoba wykonująca spawanie lub cięcie musi opuścić stanowisko pracy lub na jakiś czas przerwać operację, lub w sytuacji gdy urządzenie trzeba przesunąć.
- Wszystkie kable przewody powrotne oraz uziemiające maszyn spawalniczych i tnących łukiem elektrycznym muszą spełniać wymogi zawarte w przepisach.
- Zacisk przewodu spawalniczego należy zakładać bezpośrednio na spawany materiał.

16. Praca na wysokości

- Pracownicy i kontraktorzy wykonujący prace na wysokościach powyżej 1m nie korzystający z technicznych środków zabezpieczających przed upadkiem z wysokości (takich jak barierki ochronne, ogrodzenia czy ścianki) mają obowiązek stosowania ochrony indywidualnej.
- Kontraktorzy mają obowiązek zapewnić wszystkim pracownikom wykonującym prace na wysokości powyżej 1m powierzchni roboczej podstawową ochronę przed upadkiem z wysokości tam, gdzie jest to możliwe i dodatkową ochronę przed upadkiem z wysokości jeśli podstawowa okaże się niewystarczająca.
- W przypadku prac wymagających odłączenia od punktu mocowania, należy stosować specjalne pasy ze sprzączkami i szelkami oraz dwie amortyzujące linki asekuracyjne z karabińczykami. Przed odłączeniem się od pierwotnego punktu mocowania, należy przytwierdzić drugą linkę asekuracyjną do odpowiedniego punktu mocowania.
- Punkt mocowania musi znajdować się na wysokości pasa pracownika lub powyżej tej wysokości.

Systemy podstawowej ochrony przed upadkiem z wysokości

System podstawowej ochrony przed upadkiem z wysokości (np. bariery ochronne) stanowi zabezpieczenie podczas przemieszczania się i pracy na wysokościach, w miejscach, gdzie nie ma ścian, a także w przypadku nieosłoniętych otworów w podłodze.

Do podstawowej ochrony przed upadkiem należą, choć nie wyłącznie, zamontowane na stałe bariery, rusztowania, podnośniki montażowe oraz inne zatwierdzone urządzenia podnośnikowe.

Systemy dodatkowej ochrony przed upadkiem z wysokości

System dodatkowej ochrony przed upadkiem z wysokości składa się z szelek bezpieczeństwa oraz linki bezpieczeństwa z amortyzatorem.

Dodatkową ochronę przed upadkiem z wysokości należy stosować, gdy podstawowa jest niewystarczająca lub niemożliwa do zastosowania.

Użycie dodatkowej ochrony przed upadkiem wiąże się z uprzednim przygotowaniem planu ratunkowego umożliwiającego podjęcie natychmiastowej akcji ratunkowej w przypadku, gdy dojdzie do upadku z wysokości pracownika korzystającego z systemu ochrony.

Liny bezpieczeństwa

- System pionowych lin bezpieczeństwa musi być dostosowany (dotyczy to także samych lin) do ochrony przed upadkiem z wysokości.
- Liny bezpieczeństwa można montować w pionie lub poziomie, jednakże w sposób umożliwiający przemieszczanie się pracowników pracujących na wysokościach.
- Liny poziome muszą być odpowiednio naprężone celem uniknięcia odchylenia.
- Liny poziome muszą stanowić punkt zaczepienia na wysokości pasa lub powyżej tego poziomu.
- Pionowe liny bezpieczeństwa, wykorzystywane do zabezpieczeń podczas przemieszczania się w pionie, muszą być wyposażone w przesuwne uchwyty lin lub składać się z linki asekuracyjnej z funkcją samozwijania, przymocowanej bezpośrednio do szelek bezpieczeństwa.
- Przesuwne uchwyty lin, dostosowane do danego typu liny, są jedynym sposobem bezpiecznego mocowania linki asekuracyjnej na linie pionowej. Linek asekuracyjnych nie należy mocować na linach pionowych poprzez węzły lub pętelki.
- Przed pierwszym użyciem (a następnie raz w roku) kompetentna osoba wraz z użytkownikiem sprzętów powinny dokonać kontroli wszystkich sprzętów zabezpieczających przed upadkiem z wysokości.
- Uszkodzony sprzęt należy natychmiast oznakować etykietą „Nie używać” i wycofać z użytku.
- Wszyscy pracownicy Kontraktora skierowani do pracy na wysokości muszą przejść pełne przeszkolenie w zakresie postępowania podczas pracy, a także użytkowania sprzętu bezpieczeństwa.
- Siatki bezpieczeństwa wolno stosować wyłącznie za zgodą Koordynatora ds. kontaktów z Kontraktorami.

17. Prace na dachu/dostęp

- Kontraktorzy pracujący na dachu znajdującym się powyżej wysokości 1,83m wykonujący prace w odległości mniejszej niż 3,0m od krawędzi dachu nie posiadającym systemu zabezpieczeń przed upadkiem z wysokości lub niezabezpieczoną krawędzią, powinni przed rozpoczęciem

zadań przeanalizować z Koordynatorem wymagania dotyczące ochrony przed upadkiem z wysokości celem doboru ochrony w jeden z następujących sposobów:

- budowa tymczasowego, zatwierdzonego systemu barier ochronnych,
- stosowanie indywidualnej ochrony przed upadkiem z wysokości (urządzenia zabezpieczające przed upadkiem z wysokości)

UWAGA: Bez zgody Koordynatora pracownikom nie wolno wchodzić na dach, gdy panują trudne warunki atmosferyczne.

18. Rusztowania

- Przed rozpoczęciem prac, wszystkie rusztowania muszą zostać sprawdzone przez kompetentnego pracownika Kontraktora oraz opatrzone etykietą z podpisem informującą, że nadają się do użytku.
- Kompetentny pracownik ze strony Kontraktora musi codziennie sprawdzać poprawność montażu rusztowań.
- Rusztowania należy wznosić zgodnie z obowiązującymi zasadami, przepisami i zgodnie z dokumentacją techniczną.
- Elementy rusztowania będące w złym stanie należy wycofać z użycia do momentu ich naprawienia lub wymiany.
- Podłoże platform rusztowania powinno być nieuszkodzone, sztywne i wytrzymałe na maksymalne dopuszczalne obciążenia.
- Pomosty robocze, wykonane z desek lub bali, powinny być dostosowane do dopuszczalnego obciążenia, szczelne i zabezpieczone przed zmianą położenia.
- Rusztowania należy wznosić poziomo (*kolejnymi poziomami*) i okresowo sprawdzać, czy są dobrze wypoziomowane.
- Na czas wznoszenia rusztowania należy stosować środki ochrony przed upadkami.
- W trudnych warunkach pogodowych, takich jak np. wiatr, deszcz, lód lub śnieg, osoba nadzorująca roboty może wyłączyć rusztowanie z eksploatacji do odwołania. Do wejścia na wyższy poziom rusztowania używa się drabin lub schodów. Po rusztowaniach nie należy się wspinać, jeśli nie zostały do tego przeznaczone.

19. Drabiny

- Drabin wykonanych z materiałów przewodzących prąd nie wolno używać do prac przy elementach pod napięciem.
- Drabiny powinny posiadać odpowiednie oznaczenia producenta, takie jak tabliczka znamionowa.
- Pracownicy używający drabin powinni zostać przeszkoleni w zakresie ich konserwacji, posługiwania się nimi i ich kontroli.
- Zabronione jest używanie uszkodzonych drabin.
- Drabin nie wolno używać w celach niezgodnych z ich pierwotnym przeznaczeniem.
- Należy dołożyć wszelkich starań, aby nie używać drabiny, jako powierzchni roboczej przez dłuższy czas. Tam, gdzie to możliwe, należy używać podnośników (zwyżek).
- Jeśli zachodzi potrzeba użycia drabiny, jako powierzchni roboczej, należy przedsięwziąć takie środki ostrożności, jak:

- użycie osobistych środków hamowania spadania (jeśli to możliwe),
 - zastosowanie sprzętu stabilizującego drabinę,
 - mocowanie (*do podłoża lub ściany*),
 - asekuracja drugiej osoby przez cały czas wykonywania prac.
- Jeśli drabiny używa się w celu wejścia na położoną wyżej powierzchnię roboczą, boczne podłużnice drabiny powinny wystawać co najmniej 0,91m ponad tę powierzchnię. Jeśli nie jest to możliwe, należy przedsięwziąć inne środki bezpieczeństwa takie jak np. podnośnik (zwyżka).
 - Drabiny należy opierać jedynie na równym i stabilnym podłożu pod kątem od 65 do 75 stopni. W razie wątpliwości drabinę należy umocować, aby zapobiec jej przypadkowemu przesunięciu.
 - Drabin nie wolno obciążać ponad ich dopuszczalne obciążenie. Wartość dopuszczalnego obciążenia winna być uwidoczniona na drabinie.
 - Drabiny wieloczęściowe łączone lub wysuwane muszą być używane w taki sposób, aby zapobiec przemieszczaniu się ich różnych części względem siebie. Segmenty drabiny rozstawnej powinny być spięte łańcuchem lub połączeniem ograniczającym jej rozstaw.
 - Wszystkie drabiny zakupione po 01.05.2004 r. muszą posiadać „Deklarację zgodność CE”, a pozostałe drabiny zakupione w terminie wcześniejszym niż w/w muszą posiadać co najmniej krajowy znak bezpieczeństwa „B”. Wszystkie drabiny, które nie posiadają właściwego znaku muszą być wycofane z użycia.

20. Podnośniki montażowe

- Podnośniki montażowe (zwyżki z wysięgnikiem, nożycowe, itp.) oraz inne mechanicznie podwieszane platformy robocze powinny być stosowane zgodnie z odpowiednimi przepisami oraz standardami przemysłowymi, a ponadto spełniać wymagania Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów dotyczące wózków jezdniowych. Każdego dnia przed rozpoczęciem pracy urządzenie jezdno-podnoszące powinno być sprawdzone za pomocą listy kontrolnej obowiązującej wszystkie wózki jezdne w Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów.
- Wszyscy pracownicy obsługujący podnośniki montażowe powinni przejść odpowiednie szkolenie z zakresu obsługi danego urządzenia.
- Pracownicy wykonujący pracę podnośnika powinni być wyposażeni w szelki bezpieczeństwa, linkę bezpieczeństwa z amortyzatorem podpiętą do punktu mocowania oraz kask ochronny. Zabrania się wchodzić na poręcze, szyny i wsporniki lub wychylać się poza podnośnik.
- Obszary poniżej prac wysokościowych powinny być czytelnie oznakowane słupkami, taśmami i znakami ostrzegawczymi celem ochrony osób pracujących na ziemi.
- Główne tereny budowy należy odgradzić, a znaki ostrzegawcze ustawić tak, aby uniemożliwić wstęp osobom nieupoważnionym.
- Bez uzyskania zgody Koordynatora, Kontraktorowi nie wolno korzystać z suwnic, podnośników lub wózków jezdniowych będących własnością Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów.
- Żurawi przejezdnych, w tym przenośnych żurawi masztowych, koparek łyżkowych lub podobnego sprzętu nie wolno używać w odległości mniejszej niż 35m od napowietrznych linii wysokiego napięcia.

- Każdy uszkodzony lub w inny sposób stwarzający zagrożenie podnośnik powinien być niezwłocznie wycofany z użycia.
- W przypadku konieczności wyjścia z poniesionego podnośnika, każdy pracownik winien zostać bezpiecznie przymocowany do znajdującego się powyżej punktu kotwienia.
- Operator winien skontrolować podnośniki pod kątem bezpieczeństwa posługiwania się nimi przed rozpoczęciem każdej zmiany.

21. Dźwigi i sprzęt dźwigowy

- Obsługa dźwigów i sprzętu dźwigowego przez Kontraktora powinna odbywać się zgodnie z zaleceniami i ograniczeniami podanymi przez producenta.
- Operatorzy dźwigów muszą posiadać odpowiednie uprawnienia do obsługi tego typu urządzeń.
- Sprzęt należy konserwować i kontrolować zgodnie z wymogami ustawowymi.
- Zabrania się przewożenia ludzi na hakach dźwignic lub kulach wyburzeniowych.
- Jeśli wysokość dźwignicy/żurawia przekracza wysokość najwyższego obiektu na miejscu robót, urządzenie należy oznakować lub umieścić na nim lampkę ostrzegawczą.

Wykonane na miejscu systemy olinowania powinny:

- mieć współczynnik bezpieczeństwa równy 2,5,
- uzyskać akceptację technika budowlanego, jeśli mają być mocowane do konstrukcji budowlanych,
- uwzględniać możliwość przypadkowego odchyłu obciążenia do 60 stopni od pionu, nawet jeśli konstrukcja urządzenia zakłada tylko podnoszenie pionowe.

W czasie podnoszenia dźwignicami/żurawiami:

- Jedna osoba nadzoruje wysokość podnoszenia.
- Jedna osoba, biegle posługująca się sygnałami ręcznymi, przekazuje tym systemem odpowiednie komunikaty.
- Operator żurawia/dźwignicy oraz osoba nadająca sygnały muszą utrzymywać stały kontakt wzrokowy podczas wykonywania czynności podnoszenia.
- Teren, na którym wykonywane są prace powinien być uprzątnięty i otoczony linami lub odgradzony.
- Nie wolno przebywać lub przechodzić pod podwieszonymi ładunkami.

Zawiesia

- Zawiesi nie należy obciążać ponad nośność. Do zawiesi należy przyczepiać zawieszki informującej o corocznej kontroli.
- Zawiesia powinny mieć oznaczoną nośność.
- Zawiesia powinny być izolowane lub zabezpieczone przed kontaktem z ostrymi krawędziami ładunków.
- Każdego dnia, przed rozpoczęciem prac, należy sprawdzić, czy zawiesia, mocowania lin i połączenia nie uległy zniszczeniu lub uszkodzeniu. Na hakach zawiesi powinny być zainstalowane sprawne blokady bezpieczeństwa.

- Zniszczone lub uszkodzone urządzenia należy natychmiast wycofać z użytku i oznakować tabliczką „Nie używać”.
- Zawiesia z liny stalowych i pasowe z włókien sztucznych należy natychmiast wycofać z użytku i zniszczyć jeśli ulegną uszkodzeniu, zużyciu lub ich oznaczenia nośności są nieczytelne.
- Zawiesia może używać tylko osoba posiadająca odpowiednie uprawnienia.
- Zawiesia powinny być przechowywane pod zamknięciem.

Wciągarki łańcuchowe i przyciągarki

- Na hakach podwieszanych i ładunkowych powinny być zainstalowane sprawne zasuwki bezpieczeństwa.
- Łańcuchy, kable i haki muszą być w dobrym stanie technicznym. Haki podwieszane muszą mieć możliwość obracania się w trakcie podnoszenia lub ciągnięcia ładunku.
- Łańcuchów ładunkowych i kabli nie należy używać w charakterze zawiesi.
- Udźwig wciągarek łańcuchowych i przyciągarek powinien być odpowiedni do ciężaru podnoszonego lub ciągniętego ładunku.
- Raz w roku należy sprawdzać wciągarki łańcuchowe i przyciągarki, a datę ostatniej kontroli czytelnie wpisać na odpowiedniej zawieszce na sprzęcie.

22. Zabezpieczenie podwieszanych ładunków

- Nie należy zawieszać ładunków nad ludźmi lub miejscem gdzie znajdują się ludzie.
- Kontraktorzy muszą zabezpieczyć teren pachołkami bezpieczeństwa lub taśmą ostrzegawczą i umieścić znaki ostrzegające przechodniów i użytkowników danego terenu przed pracami z użyciem podwieszanych ładunków. Podczas ustawiania ogrodzeń wokół miejsca robót należy brać pod uwagę długość używanych materiałów oraz możliwość ich poziomego ułożenia czy odbicia od powierzchni ziemi w momencie upadku z wysokości. Ustalone odległości powinny uwzględniać tego typu zagrożenie i zakładać jego wystąpienie w obrębie ogrodzonego terenu.
- Jeśli praca ogranicza się do oceny wzrokowej bez użycia narzędzi, można używać pachołków lub taśmę ostrzegawczą w odległości min. 60cm od miejsca robót (przy braku zagrożenia spadającymi przedmiotami).

23. Blokada bezpieczeństwa LOCKOUT/TAGOUT

- Szczegółowe informacje dotyczące systemu LOCKOUT/TAGOUT znajdują się w instrukcji „Kontrola nad niebezpiecznymi źródłami energii LOCKOUT/TAGOUT”, którą w razie potrzeby Koordynator powinien udostępnić Kontraktorowi.
- Kontraktorzy powinni wprowadzić ograniczenia wstępu na teren robót, gdzie źródła energii zostały wyłączone spod napięcia i właściwie oznakować.
- Kierownicy jednostek organizacyjnych przedsiębiorstwa, zawierający umowy z firmami zewnętrznymi na wykonanie określonych prac na terenie Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów odpowiedzialni są za sprawdzenie czy firma zewnętrzna stosuje w swoich systemach bezpieczeństwa procedurę Lockout/Tagout.
- W przypadku posiadania takiego systemu obca firma winna się skontaktować z Koordynatorem w celu weryfikacji systemów.

- Jeśli blokada źródeł niebezpiecznej energii związana jest z wejściem do przestrzeni zamkniętej to wejście do tej przestrzeni może się odbywać tylko zgodnie z trybem określonym w pkt. 23 niniejszej instrukcji.
- Po zakończeniu pracy, każdy pracownik zdejmuje tylko swoje blokady i etykiety.
- Wymagania odnośnie dłuższych okresów wyłączenia spod dopływu niebezpiecznej energii należy uzgadniać z Koordynatorem.
- Jeśli w pracach wymagających blokady bezpieczeństwa lockout/tagout bierze udział więcej niż jedna załoga, należy wyznaczyć jednego pracownika do koordynowania prac i nadzorowania ciągłości ochrony.

24. Bezpieczeństwo elektryczne

- Nieosłonięte części będące pod napięciem należy wyłączyć spod napięcia i zabezpieczyć przed dostępem osób postronnych.
- Jeśli Koordynator uzna, że wyłączenie spod napięcia nieosłoniętych części pod napięciem może wprowadzić dodatkowe zagrożenie lub jest niemożliwe do wykonania z powodu konstrukcji sprzętu bądź ograniczeń operacyjnych, wykwalifikowany personel Kontraktora oraz Koordynator opracują specjalne procedury bezpieczeństwa podczas prac pod napięciem. Procedury te pomogą uniknąć bezpośredniego lub pośredniego (np. poprzez narzędzia lub materiał) kontaktu z elementami pod napięciem i zostaną dobrane do warunków pracy i napięcia.
- Tymczasowe oświetlenie terenu budowy, ramp, korytarzy, przestrzeni biurowych oraz magazynowych powinno spełniać minimalne wymagania odnośnie natężenia oświetlenia. Wszystkie główne źródła światła należy chronić przed przypadkowym dotknięciem lub uszkodzeniem. Metalowe elementy muszą być uziemione.
- Lamp stanowiących oświetlenie tymczasowe nie wolno podwieszać za przewód, chyba, że pozwala na to ich konstrukcja. Tymczasowe obwody oświetleniowe mogą być używane wyłącznie w celu oświetlania.
- Podczas przeprowadzania prac pod napięciem, należy stosować się do zasad bezpieczeństwa elektrycznego. Dotyczy to sprzętu ochrony indywidualnej, odzieży ochronnej, izolacji narzędzi, pozwoleń ustnych i pisemnych na prace pod napięciem, a także określania promienia rażenia.
- Przedłużacze nie wolno użytkować w sposób stwarzający ryzyko uszkodzenia izolacji przewodu lub potknięcia się o przewód.
- Nigdy nie należy przekładać przedłużaczy przez otwory okienne lub drzwiowe.
- Przenośny sprzęt elektryczny i przedłużacze muszą być sprawne technicznie.
- Koordynator ds. współpracy z Kontraktorem wyznaczy strefę zamkniętą wokół niezabezpieczonych źródeł napięcia.
- Tymczasowe instalacje elektryczne, które nie są aktualnie używane należy odłączyć od źródła zasilania.
- Przedłużacze nie wolno mocować przy pomocy zszywek, zawieszać na gwoździach lub podwieszać za pomocą drutu.

Sprawdzanie funkcjonowania wyłączników różnicowoprądowych:

- Gniazda elektryczne na terenie budowy nie będące stałymi elementami instalacji budynku lub innych obiektów muszą być wyposażone w wyłączniki różnicowo-prądowe (GFCI).

- Wszystkie elektronarzędzia muszą być zabezpieczone wyłącznikami różnicowoprądowymi. Próg zadziałania takiego wyłącznika nie może być większy od 10mA. Dla zachowania warunków bezpieczeństwa pracy należy dokonywać kontroli tych wyłączników za pomocą zamontowanego w nich przycisku kontrolnego T („TEST”).
- Prawidłowo zainstalowany wyłącznik, zostaje przyłączony do źródła zasilania po naciśnięciu. Wspomniany przycisk T, powinien natychmiast wyłączyć spod napięcia zabezpieczany obwód elektryczny. Inne zachowanie się wyłącznika oznacza, że jest on niesprawny i należy go niezwłocznie wymienić.
- Przenośne wyłączniki różnicowoprądowe należy sprawdzać każdorazowo przed użyciem, natomiast te będące wyposażeniem stałej instalacji elektrycznej – raz w miesiącu.
- Zabrania się używać taśmy izolacyjnej do tymczasowych napraw uszkodzonej izolacji przewodów.

25. Przestrzenie zamknięte

- Kontraktorzy zobowiązani są stosować procedury Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów dotyczącej wstępu do przestrzeni zamkniętej, za każdym razem, gdy konieczny jest wstęp na obszar oznaczony przez Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów jako przestrzeń zamknięta, wymagająca pozwolenia na wstęp.
- Przed wejściem do przestrzeni zamkniętej Kontraktorzy powinni uzyskać zezwolenie od przeszkolonego i upoważnionego pracownika Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów.
- Każda „Przeźrenie zamknięta wymagająca pozwolenia na wstęp” jest ściśle określona i oznakowana.
- Przed wejściem do „Przeźrenie zamkniętej wymagającej pozwolenia na wstęp” wymagane jest przejście odpowiedniego szkolenia uprawniającego do wstępu na teren określany, jako zamknięty oraz w zakresie blokad bezpieczeństwa lockout/tagout.
- Aby wejść do przestrzeni zamkniętej wymagającej pozwolenia na wstęp, Kontraktorzy mają obowiązek dostarczyć potrzebny sprzęt.
- Koordynator ds. współpracy z Kontraktorami koordynuje wydawanie pozwoleń na wejście do przestrzeni zamkniętej, a także przekazuje wszystkie niezbędne informacje na temat zagrożeń występujących na tym terenie i obowiązującego zachowania.

26. Gospodarka odpadami

- Polityka Kontraktorów dotycząca gospodarki odpadami musi gwarantować, że odpady nie wpłyną negatywnie na zdrowie i bezpieczeństwo pracowników Kontraktora, Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów, społeczeństwa oraz środowiska.
- Ustalenie kategorii odpadów, jako bezpieczne/niebezpieczne musi odbywać się w obecności pracownika Działu BHP, a następnie – na podstawie tych ustaleń – odpady należy posegregować do odpowiednich pojemników.
- Bez zgody Koordynatora nie wolno wywozić poza teren zakładu żadnych odpadów.
- Kontraktorzy muszą zapewnić kontenery na odpady budowlane oraz inne wytwarzane odpady.
- Wszystkie powstałe na miejscu odpady należy przekazywać do utylizacji bądź recyklingu, zgodnie z ustaleniami Koordynatora, firmie posiadającej stosowne zezwolenia.

- Po przekazaniu odpadów przez Kontraktora uprawnionej firmie zajmującej się gospodarką odpadami, należy dostarczyć Koordynatorowi kopię Karty Przekazania Odpadu wypełnioną zgodnie z Ustawą o odpadach.
- Ścieków z mycia narzędzi, sprzętu ochrony indywidualnej, itp. nie wolno wylewać do umywalek, muszli klozetowych, kanalizacji lub gruntu.
- Jakiegokolwiek odpady stałe lub ciekłe powstałe podczas wykonywania prac nie mogą być gromadzone w pojemnikach na odpady komunalne.
- Wszystkie zużyte i przeterminowane chemikalia należy przekazywać do utylizacji firmie posiadającej stosowne zezwolenia.
- Kontraktor jest odpowiedzialny za wywóz i utylizację wyprodukowanych przez siebie odpadów powstałych podczas wykonywania usługi, o ile nie postanowiono inaczej w kontrakcie. Metodę utylizacji, bądź recyklingu zatwierdza Dział BHP.
- Odpady powstałe podczas wykonywania usługi należy umieszczać w specjalnie oznakowanych pojemnikach ustawionych na terenie firmy. Pojemniki muszą być szczelne i wykonane z materiału odpornego na gromadzony w nim odpad.
- Niezgodne ze sobą pod względem chemicznym odpady należy gromadzić oddzielnie, aby uniknąć ich zmieszania.
- Nie wolno usuwać odpadów ciekłych do studzienek kanalizacyjnych i umywalek. Zabrania się usuwania lub uwalniania odpadów do środowiska.
- Przeterminowane odpady takie jak farby, puszki z farbą w aerozolu (również puste), zużyte lakiery, rozcieńczalniki, oleje, nafta lub kawałki materiałów zanieczyszczone tymi materiałami stanowią odpady niebezpieczne.
- Znajdujące się na zewnątrz kontenery powinny być zawsze przykryte, celem ochrony przed działaniem warunków atmosferycznych.
 - Koordynator ma obowiązek sprawdzić kontenery w momencie ich przywiezienia na miejsce pod kątem uszkodzeń i niezgodności, a następnie wyrazić zgodę na ich wykorzystanie przez Kontraktora.
 - Osoba umieszczająca w kontenerze odpady jest odpowiedzialna za jego przykrycie po zakończeniu czynności. Jeśli przykrycie kontenera jest elastyczne (np. brezentowe) należy je dobrze naciągnąć, aby zminimalizować zbieranie się wody opadowej. Zebraną wodę należy zawsze usunąć przed zdjęciem pokrycia.
 - W trakcie trwania robót cała odpowiedzialność prawna za bezpieczeństwo i ochronę środowiska spoczywa na Kontraktorze. Po skończeniu pracy lub gdy na miejscu nie znajdują się pracownicy Kontraktora, odpowiedzialność przejmuje Koordynator, aż do momentu usunięcia kontenera z terenu robót lub do czasu rozpoczęcia prac przez personel Kontraktora.
 - Każdorazowy wywóz odpadów wymaga zgody Koordynatora.

27. Kontenery na odpady

Kontenery i pojemniki na odpady muszą być przykryte nieprzepuszczalną pokrywą (np. płachtą brezentową), aby nie dopuścić do zalania wodą opadową .

Kontenery i pojemniki na odpady ciekłe należy ustawiać w miejscach oddalonych od studzienek kanalizacyjnych w celu uniknięcia możliwości przedostania się ewentualnych wycieków z kontenera podczas gromadzenia lub transportu.

Na pojemnikach należy umieścić oznakowania (nazwę i kod) informujące o odpadach, które mogą być w nich przechowywane oraz logo i nr tel. Kontraktora, do którego dany pojemnik należy.

Uszkodzoną pokrywę pojemnika należy natychmiast wymienić.

Wszystkie kontenery na odpady ciekłe z zatyczką ściekową muszą mieć zabezpieczoną zatyczkę.

Pojemniki z odpadami ciekłymi muszą być umieszczone na wannach wychwytowych, a miejsce ich ustawienia wyposażone w sorbenty.

Konstrukcja pojemnika nie może być uszkodzona (tzn. brak jest przebić lub poważnych wgnieceń konstrukcji itp.).

28. Materiały zawierające azbest

- Niektóre materiały budowlane wykorzystane w przeszłości mogły być wykonane z materiałów zawierających azbest.
- Należy założyć, że materiały termoizolacyjne (rury, kolanka, izolacja złąbek itp.), kafle sufitowe, terakota, uszczelnienie okien, oblicówka oraz materiały dachowe mogą zawierać azbest, o ile nie zostały oznakowane, jako materiały nie zawierające azbestu (non-ACM).
- Przed rozpoczęciem prac w miejscach gdzie znajduje się, lub może znajdować się azbest wszystkie działania budowlane i rozbiórkowe wymagają wcześniejszej zgody wydanej przez Koordynatora.
- W przypadku, gdy materiał zawierający azbest lub przypuszczalnie zawierający azbest zostanie wykryty podczas budowy lub prac rozbiórkowych, Kontrahent powinien natychmiast przerwać prace i skontaktować się ze swoim Koordynatorem.
- Personel Kontraktora nie może podejmować na własną rękę prób usunięcia odpadów lub przeprowadzania napraw materiałów przypuszczalnie zawierających azbest, o ile nie ma odpowiednich pozwoleń, kwalifikacji i szkoleń w zakresie utylizacji azbestu oraz zgody Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów na wykonywanie prac przy utylizacji azbestu.
- W Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów nie wolno używać żadnych nowych produktów zawierających azbest lub substancje podobne (np. chryzotyl, amozyt, krokidolit, antofilit, aktynolit). Są to tylko niektóre wykorzystane w wyrobach nazwy rodzajów azbestu, używane przez dostawców.

29. Ograniczenie wstępu

Ograniczenie wstępu na tereny niebezpieczne – metody, stosowane zabezpieczenia.

- Balustrady, rozstawiane bramki o wysokości nie mniejszej niż 1,10m – na nowym terenie budowy lub terenie robót bez dozoru.
- Taśma bezpieczeństwa – na obszarze robót, gdzie trwają prace i który podlega stałemu nadzorowi, ale występuje tam niebezpieczeństwo średnich lub ciężkich uszkodzeń ciała (np. montaż szyn podnośnika, prace stwarzające zagrożenie pożarowe).
- Taśmy lub pacholki ostrzegawcze – na obszarze robót, gdzie trwają prace i który podlega stałemu nadzorowi, ale występuje tam niebezpieczeństwo lekkich obrażeń ciała (np. montaż tablicy ogłoszeniowej, naprawy hydrauliczne poidelka).
- Zablokowanie głównych przejść wymaga wcześniejszej zgody Koordynatora ds. współpracy z Kontraktorem i wiąże się z koniecznością umieszczenia znaków informujących o zmianach, kierujących pracowników do najbliższych wyjść bezpieczeństwa.

- Przegrody w postaci zasłon/kurtyn muszą być wykonane z materiałów niepalnych i posiadać certyfikat, co znajduje potwierdzenie na etykiecie wyrobu lub w jego opisie.
- Teren budowy lub robót należy ogrodzić i ustawić znaki ostrzegawcze zabraniające wstępu osobom nieupoważnionym

Zabezpieczenie dostępu do rowów/kanałów/ wykopów.

- Jeśli robotnicy są narażeni na upadek z wysokości większej niż 1.8m pozostając na terenie ogrodzonym, wymagane jest zastosowanie dodatkowych, zaakceptowanych przez Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów zabezpieczeń przed upadkiem z wysokości.
- Głębokości mniejsze niż 1,2m ale większe niż 0,3m – należy zabezpieczyć za pomocą płotków, rozstawianych bramek o wysokości nie mniejszej niż 1,1m, w odległości 1,2m od krawędzi wykopu.
- Jeśli wykop ma głębokość mniejszą niż 0,3m i pozostaje bez dozoru (tzn. nie trwają tam prace), należy stosować taśmę ostrzegawczą w odległości 1,2m od krawędzi wykopu.
- Jeśli zastosowane zabezpieczenie będzie kolidować z dostępem do głównych przejść lub całkowicie zablokuje główne wyjście z danego oddziału, minimalna odległość 1,2m od krawędzi wykopu może ulec zmianie. Jednakże, jeśli taka sytuacja stworzy większe zagrożenie dla pracowników znajdujących się w ogrodzonym obszarze, można zastosować inne metody zabezpieczenia dostępu do terenu, po uzyskaniu zgody Koordynatora.

30. Postępowanie z chemikaliami/informowanie o zagrożeniu

- Kontraktorzy muszą mieć na piśmie potwierdzenie o zapoznaniu swoich pracowników z Kartami Charakterystyk Substancji Niebezpiecznych.
- Kontraktorzy powinni przeszkolić swoich pracowników na temat czynników fizycznych, chemicznych i biologicznych występujących w miejscu pracy.
- W miejscu pracy powinny być dostępne i wykorzystywane przez Kontraktora Karty Charakterystyki Substancji Niebezpiecznych dotyczące dostarczonych materiałów.
- Koordynator ds. współpracy z Kontraktorami przekaze Kontraktorom informacje na temat zagrożeń występujących w miejscu robót i umożliwi dostęp do Kart Charakterystyki Substancji Niebezpiecznych dotyczących wykorzystywanych na miejscu materiałów.
- Wszystkie nowo wprowadzone wykorzystywane przez pracowników Kontraktora środki chemiczne (w tym paliwa, farby, materiały powlekające, chłodziwa, środki czyszczące, materiały na podłogi itp.) muszą przejść proces akceptacji przeprowadzany przez koordynatora i na tej podstawie uzyskać zgodę na zastosowanie.
- Środki chemiczne muszą być odpowiednio oznakowane i posegregowane celem uniknięcia potencjalnych zagrożeń związanych z ich zmieszaniem.
- Do cieczy łatwopalnych należy stosować szczelnie zamykane pojemniki.
- Wszystkie pojemniki powinny posiadać odpowiednie etykiety informujące o zawartości, potencjalnych zagrożeniach i wpływie na narządy, które są narażone na kontakt z daną substancją.
- Cieczy palnych i zapalnych nie wolno używać w bezpośrednim sąsiedztwie otwartych źródeł ognia lub zapłonu.

- Wszystkie nieużywane, palne i zapalne ciecze należy przechowywać w przeznaczonych do tego celu specjalnych szafach lub codziennie usuwać z miejsca robót.
- Nieużywane ciecze palne i zapalne oraz inne niebezpieczne materiały należy przechowywać w zamkniętych pojemnikach, na wannach wychwytowych.
- Po zakończeniu wykonania projektu, wszystkie niewykorzystane materiały zostaną zabrane z miejsca robót.
- Miejsce przechowywania i środki transportu cieczy łatwopalnych należy w razie konieczności uziemić.
- W różnych miejscach obiektu umieszczono natryski bezpieczeństwa i myjki do oczu. Koordynator ds. współpracy z Kontraktorem wskaże ich lokalizację. W przypadku, gdy nie ma możliwości dostępu do najbliższej myjki, może zająć konieczność skorzystania z własnej, przenośnej myjki do oczu.
- Wszyscy narażeni na niebezpieczeństwo pracownicy Kontrahenta powinni stosować odpowiednie środki ochrony indywidualnej, zgodnie z zaleceniami Karty Charakterystyki Substancji Niebezpiecznej danego wyrobu.

31. Materiały wypełniające (np. ziemia, piasek)

Wszystkie materiały wypełniające przywożone na teren Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów muszą być wolne od zanieczyszczeń. W tym celu można zastosować następujące metody:

- Otrzymać od Kontrahenta pisemne potwierdzenie, że materiał wypełniający nie zawiera zanieczyszczeń.
- Podjąć rozsądne działania w celu upewnienia się, że materiał wypełniający nie jest zanieczyszczony, np. pobranie próbek i wykonanie analizy materiału, udostępnienie źródła pochodzenia materiału, itp.
- Oględziny materiału wypełniającego w momencie jego przywiezienia na teren nieruchomości Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów.

32. Butle ze sprężonym gazem

- Butle ze sprężonym gazem zawsze powinny być odpowiednio zabezpieczone przed przewróceniem się.
- Butle należy trzymać z dala od wszelkich operacji spawania lub cięcia tak, aby uniknąć kontaktu butli z iskrami, gorącym żużłem spawalniczym lub ogniem. Jeśli takie rozwiązanie nie spełni swojej funkcji, należy zastosować niepalne osłony. Butli nie wolno ustawiać w miejscach, w których mogą mieć styczność z obwodem elektrycznym.
- Podczas transportu, przenoszenia, przechowywania lub w momencie, gdy butle ze sprężonym gazem nie są używane, należy upewnić się, że zawory butli są zamknięte, a osłony zaworów znajdują się na swoim miejscu.
- Jeśli wystąpi wyciek z butli, należy postępować zgodnie z procedurami działania w sytuacjach awaryjnych. Należy natychmiast powiadomić Koordynatora.
- Butle z gazem, które uległy zniszczeniu, zardzewieniu lub są pokryte warstwą kamienia, co może osłabić pojemnik, nie mogą być używane i powinny zostać jak najszybciej usunięte z miejsca robót.

- Należy pilnować, aby na butlach zawsze znajdowały się etykiety lub oznaczenia umożliwiające określenie zawartości (gazu) w butli. Butle należy ustawiać i przechowywać w taki sposób, aby etykieta informująca o zawartości była widoczna.
- Należy przeprowadzać okresowe kontrole przewodów w celu stwierdzenia ewentualnych nieszczelności.
- Miejsce przechowywania butli ze sprężonym gazem oraz gazów palnych takich jak acetylen i wodór musi znajdować się w odległości 6,1m od gazów utleniających, takich jak np. tlen i podtlenek azotu lub być oddzielone specjalną barierą ognioochronną.
- W celu przesunięcia, butle należy toczyć oparte o krawędź dna, lub korzystać ze specjalnych wózków. Należy zachować szczególną ostrożność.
- Butli nie wolno transportować w pozycji pionowej na widłach wózka widłowego.
- Butli ze sprężonym gazem nie wolno przechowywać w pomieszczeniach zamkniętych, gdzie nie ma dostępu świeżego powietrza.
- Miejsce przechowywania butli z tlenem (za zgodą Koordynatora ds. współpracy z Kontraktorem) należy oddzielić od butli z paliwem/gazem lub materiałów palnych (szczególnie olejów i smarów) o przynajmniej 6,1m lub zastosować niepalną barierę o wysokości nie mniejszej niż 1,5m i zapewniającej ochronę przed ogniem przynajmniej przez 1,5 godz.

33. Otwory w ścianach i podłogach/grodzie

- Otwory w podłogach należy ochraniać pokrywami lub poręczami i krawężnikami.
- Otwory w ścianach, przez które można wypaść z wysokości pow. 1,2m a których podstawa znajduje się na wysokości mniejszej niż 0,9m powyżej powierzchni roboczej, należy osłaniać.
- Każda kondygnacja lub platforma o odsłoniętych bokach znajdująca się powyżej 1,2m od poziomu przylegającej kondygnacji lub gruntu musi być osłonięta poręczami lub ich odpowiednikiem. W każdym miejscu, gdzie istnieje ryzyko wpadnięcia w otwór lub gdzie pracują urządzenia lub maszyny, z których spada stwarzający zagrożenie materiał, należy umieścić krawężniki.
- Należy zapewnić ochronę osobom wykonującym prace w miejscach bez ścian bocznych oraz w pobliżu otworów, podczas krycia papą dachów o małym nachyleniu.
- W miejscach potencjalnego zagrożenia, gdzie należy skierować ruch pieszych lub pojazdów inną drogą, Kontraktorzy mają obowiązek umieszczać znaki, ogrodzenia itp. oraz sprawdzać, czy znajdują się na swoim miejscu.
- Bariery odgradzające należy ustawiać w miejscach, gdzie jest to konieczne w celu zwrócenia uwagi pracowników na występujące zagrożenia (warunki/czynności) tzn. w miejscach, gdzie transportowane są ładunki na podnośnikach, wykonywane są wykopy lub znajdują się otwory w ścianach/podłodze.

34. Pozwolenie na prace pożarowo niebezpieczne

Kontraktorzy muszą stosować się do wymogów odnośnie prac stwarzających zagrożenie pożarowe w sposób opisany poniżej.

Każda czynność, podczas której dochodzi do powstania źródła zapłonu wymaga otrzymania pozwolenia na wykonanie od działu wskazanego przez Koordynatora. Do tych czynności należą, m.in.:

- spawanie i cięcie gazowe,
- spawanie łukiem elektrycznym,

- prace z palnikami do podgrzewania lub innym źródłem ognia,
- podgrzewanie smoły,
- inne czynności podczas których pojawiają się iskry.

W przypadku niektórych czynności, aby bezpiecznie przeprowadzić prace stwarzające zagrożenie pożarowe, należy rozwiązać kwestię innych zagrożeń. Należą do nich:

- sprzęt pod napięciem,
- instalacje ciśnieniowe lub skażone,
- wejście do przestrzeni zamkniętej.

Pozwolenie na wykonywanie prac stwarzających zagrożenie pożarowe jest wydawane na konkretną operację w określonym czasie i musi być umieszczone w widocznym miejscu przy stanowisku, gdzie praca jest wykonywana.

- Kontraktor ma obowiązek zapewnić odpowiedni sprzęt gaśniczy (np. strażackie koce gaśnicze, niepalne osłony ciepłochronne, kurtyny ogniochronne i gaśnice) i upewnić się, że jest do niego natychmiastowy dostęp w miejscach, gdzie wykonuje się spawanie, cięcie i lutowanie twarde.
- Przed rozpoczęciem prac stwarzających zagrożenie pożarowe należy wykonać następujące czynności z zakresu profilaktyki przeciwpożarowej:
 - Materiały i substancje palne odsunąć na odległość co najmniej 10,7m od miejsca, gdzie wykonywane są prace stwarzające zagrożenie pożarowe. Jeśli materiałów i substancji palnych nie da się przemieścić, należy je zabezpieczyć ogniochronnymi osłonami lub kurtynami.
 - Ciecze łatwopalne należy usunąć lub całkowicie odizolować od miejsca, w którym wykonywane są prace stwarzające zagrożenie pożarowe. Jeśli jakikolwiek sprzęt gaśniczy zostaje czasowo odłączony, muszą o tym zostać powiadomione Służby Ochrony.
 - Płachty brezentowe używane, jako osłony podczas prac stwarzających zagrożenie pożarowe muszą być ogniochronne.
 - Rurociągi używane wcześniej do transportu cieczy palnych i zapalnych należy dobrze oczyścić, ochronić gazem obojętnym i upewnić się, że nie są one narażone na działanie źródła zapłonu.
 - Otwory w ścianach, podłogach itp. należy zamknąć lub osłonić; dotyczy to także odpływów.
 - Łatwopalne pyły należy usunąć z miejsc znajdujących się w pobliżu stanowiska, gdzie wykonywane są prace stanowiące zagrożenie pożarowe.
 - Jeśli podłoga wokół stanowiska roboczego jest wykonana z łatwopalnych materiałów, należy ją przykryć niepalną osłoną.
 - W miejscach, gdzie nie jest używany sprzęt elektryczny, podłogę wystarczy zamieść i zmoczyć wodą.
 - Pracownicy Kontraktora muszą być poinformowani, gdzie znajduje się najbliższy ręczny ostrzegacz pożarowy (ROP).
 - Osoby sprawujące dozór pożarowy i operatorzy sprzętu gaśniczego muszą posiadać udokumentowane szkolenie w zakresie użytkowania gaśnic przenośnych.
 - W przypadku, gdy gaśnica zostanie użyta do stłumienia pożaru powstałego w związku z pracą stwarzającą zagrożenie pożarowe, należy o tym powiadomić Koordynatora ds. współpracy z Kontraktorem.

Jeśli takie będzie zalecenie Koordynatora, dozór pożarowy powinien być sprawowany podczas przeprowadzania prac stwarzających zagrożenie pożarowe lub podczas których dochodzi do znacznego wytwarzania ciepła. Dozór pożarowy powinien trwać 1h w sposób ciągły bezpośrednio po zakończeniu prac, a następnie w sposób okresowy przez 3 godziny. Do obowiązków Kontraktora należy wyznaczenie pracowników sprawujących dozór.

35. Bezpieczeństwo pojazdów mechanicznych

- Pracownicy Kontraktora mogą parkować swoje pojazdy osobowe wyłącznie na wyznaczonych do tego celu miejscach. Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów nie ponosi odpowiedzialności za pojazdy lub rzeczy pozostawione w pojazdach na terenie nieruchomości firmy.
- Na terenie Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów maksymalna dopuszczalna szybkość poruszania się pojazdów wynosi 30 km/h.
- UWAGA: Służby ochrony mają sprzęt i uprawnienie do radarowej kontroli szybkości pojazdów poruszających się po terenie spółki.
- Nie należy zastawiać pojazdami lub sprzętem wyjść, przejść, obszarów załadunku, hydrantów przeciwpożarowych i sprzętu ratunkowego.
- Zabrania się korzystania z pojazdów z silnikami spalinowymi, Diesla lub napędzanych gazem wewnątrz obiektów chyba, że otrzymano zgodę od Koordynatora.
- W przypadku korzystania ze środków transportu, urządzeń napędzanych silnikami spalinowymi w pomieszczeniach, spaliny należy odprowadzać na zewnątrz pomieszczenia. W przypadku braku takiej możliwości obowiązkowo należy zastosować urządzenia monitorujące atmosferę w rejonie prac.
- Kontraktorom nie wolno wykonywać skomplikowanych napraw lub czynności konserwacyjnych w pojazdach znajdujących się na terenie nieruchomości Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów.
- Kierowcy muszą przestrzegać znaków i przepisów ruchu drogowego i zawsze mieć przy sobie aktualne prawo jazdy, uprawniające do kierowania typem pojazdu, którym się poruszają.
- Wszystkie wypadki należy natychmiast zgłaszać dzwoniąc pod numer alarmowy.
- Należy przeprowadzać codzienną kontrolę pojazdów, które zostały przywiezione na miejsce robót i służą do transportu sprzętu.
- Wszystkie pojazdy transportowe oraz przewożące sprzęt należy odpowiednio załadować i zabezpieczyć. Nie wolno przeciążać pojazdów.

36. Wózki jezdniowe

- Kontraktorzy muszą mieć własne w pełni sprawne, zgodne ze standardami bezpieczeństwa wózki jezdniowe.
- Kontraktorzy muszą przechowywać kopię z corocznej kontroli stanu technicznego każdego wjeżdżającego na teren Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów wózka jezdniowego, przeprowadzonej przez przeszkoloną osobę.
- Kopia dokumentu z kontroli musi zawsze znajdować się na wózku.
- Kontraktorzy są odpowiedzialni za codzienne inspekcje wózków jezdnych, a protokół z inspekcji należy zawsze trzymać na wózku. Operator musi sprawdzać wózek przed rozpoczęciem zmiany

w celu upewnienia się, że wszystkie części, akcesoria i elementy wyposażenia odpowiednie do bezpiecznej pracy urządzenia są w dobrym stanie i nie uległy awarii. Wszelkie usterki należy naprawić przed rozpoczęciem pracy na wózku.

- Każdy uszkodzony wózek należy usunąć z miejsca robót. Uszkodzony wózek może być ponownie używany po usunięciu wszystkich usterek i przeprowadzeniu kontroli.
- Niniejsze wymagania dotyczą wszystkich wózków jezdnych Kontraktora – własnych, wypożyczonych lub w leasingu.
- Operatorzy wózków jezdnych muszą przejść szkolenie w zakresie ich bezpiecznej obsługi i muszą mieć przy sobie oraz okazać w razie potrzeby jakikolwiek dokument potwierdzający szkolenie (pozwolenie, karta informacyjna, kopię certyfikatu ze szkolenia, itp.).
- Na teren budynków mogą wjeżdżać tylko pojazdy niezbędne do wykonywania prac.
- Do wózków jezdnych należą m.in.: wózki widłowe, elektryczne, podnośniki montażowe, sprzęt zmechanizowany, suwnice i sprzęt dźwigowy.
- Pojemniki z płynnym gazem należy przechowywać na zewnątrz, w miejscu wskazanym przez Koordynatora.
- Zabrania się używać przedłużeń wideł oraz zacisków.
- Kontraktorom nie wolno używać pojazdów silnikowych, sprzętu zmechanizowanego lub śmieciarek w sytuacji, gdy nie widać, co dzieje się za pojazdem chyba, że jest on wyposażony w czujnik cofania, którego sygnał dźwiękowy można odróżnić na miejscu robót, gdzie panuje hałas.
- Zabrania się korzystania z pojazdów z silnikiem spalinowym, Diesla lub napędzanych gazem wewnątrz obiektów, bez uzyskania zgody od Koordynatora.
- Należy ocenić zagrożenia występujące na terenie, gdzie będą poruszać się wózki. Można korzystać wyłącznie z wózków dostosowanych do użytku w określonych, niebezpiecznych warunkach.
- Widły zaparkowanych wózków widłowych muszą być opuszczone na ziemię.
- Nie wolno pozostawiać bez opieki wózków z włączonym silnikiem.
- Pojazdy używane do transportu pracowników muszą mieć odpowiednio zabezpieczone siedzenia, których liczba będzie zgodna z liczbą przewożonych osób.
- W razie ogłoszenia sytuacji alarmowej wewnątrz obiektu, należy wyjechać pojazdem na zewnątrz budynku. W sytuacji kiedy nie można opuścić budynku należy zjechać wózkiem poza obrys przejścia i wyłączyć silnik.
- Zabrania się korzystania z pojazdów lub sprzętu, w których występują wycieki.
- Kontraktor ma obowiązek naprawić nieszczelności w pojazdach lub sprzęcie przed opuszczeniem obiektu.
- Zabrania się holowania lub ciągnięcia ładunków przy pomocy wideł wózka.
- Operatorzy wózków jezdniowych muszą przestrzegać obowiązujących reguł na terenie Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów (np. ograniczeń prędkości, zakazów wjazdu).
- Operatorzy wózków jezdniowych muszą podczas pracy mieć zapięte pasy bezpieczeństwa.

- Kontraktorom nie wolno korzystać z pojazdów należących do UTC bez zgody kierownika danej placówki.

37. Przewody wentylacyjne i kanalizacyjne

- Bez zgody Koordynatora nie wolno dokonywać żadnych przeróbek układów wentylacyjnych.
- Nie wolno malować, instalować, przemieszczać lub w inny sposób modyfikować rur wentylacyjnych i kanalizacyjnych bez zgody Koordynatora.

38. Sprzęt ochrony indywidualnej

Kontraktorzy powinni dostarczyć na miejsce i wymagać od swoich pracowników oraz od pracowników swoich podwykonawców stosowania sprzętu i środków ochrony indywidualnej.

Nie wolno modyfikować środków ochrony indywidualnej lub używać go niezgodnie z przeznaczeniem.

Minimalne wymagania dotyczące sprzętu ochrony indywidualnej

- Pracownicy powinni nosić okulary ochronne z osłonami bocznymi spełniające wymagania stawiane w Hamilton Sundstrand Poland / Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów.
- Okulary ochronne z osłonami bocznymi należy zakładać pod kapturem spawalniczym i osłoną twarzy.
- Okulary ochronne z osłonami bocznymi należy zakładać pod okulary przeciwchemiczne, o ile nie są wyposażone w szkła przeciwoodpryskowe.
- Okulary ochronne z osłonami bocznymi należy nosić przez cały czas na terenie placówki produkcyjnej oraz podczas robót na zewnątrz; obowiązek ten nie dotyczy osób przebywających w biurach oraz na terenie stołówek oraz oznakowanych stref bezokularowych, o ile nie wykonują tam prac budowlanych, remontowych itp.

Ochrona słuchu

Ochrona słuchu jest wymagana podczas przebywania w miejscach oznaczonych jako obszar o wysokim poziomie emisji hałasu lub przy wykonywaniu czynności, podczas których dochodzi do emisji hałasu.

Ochrona dróg oddechowych

Kontraktorzy muszą zapewnić swoim pracownikom ochronę dróg oddechowych, chroniącą przed pyłem, mgłą, oparami, gazami lub parą, gdy środki techniczne i nadzór administracyjny okażą się niewystarczające.

Rękawice

Kontraktorzy muszą upewnić się, że ich pracownicy stosują rękawice zapewniające ochronę przed urazami mechanicznymi, środkami chemicznymi, gorącym, zimnem itp.

Nie należy nosić rękawic stojąc w pobliżu ruchomych części maszyn takich jak np. taśmy, koła pasowe czy zębate.

Obuwie ochronne

Podczas wykonywania czynności budowlanych lub konserwacyjnych oraz wszelkich prac na terenie pomieszczeń produkcyjnych, należy nosić obuwie robocze z metalowym noskiem.

Hełmy ochronne

Na wszystkich placach budowy oraz podczas prac na wysokości, należy nosić hełmy ochronne, posiadające aktualny termin użytkowania oraz atest. Hełmy należy używać zgodnie z ich konstrukcją / przeznaczeniem.

39. Narzędzia

- Należy dbać o dobry stan narzędzi ręcznych, tzn. muszą być, czyste, odpowiednio naoliwione, obciążone (tzn. mieć odpowiedni kształt roboczy) i nie zużyte.
- Narzędzia służące do uderzania (dłuta, wiertła krzyżowe i dłuta doszczelniające) ulegają zniekształceniom, dlatego należy dbać o utrzymanie ich odpowiedniego kształtu części roboczej, co pozwoli uniknąć rozpryskiwania odłamków. Wszystkie narzędzia, które uległy zniekształceniu należy natychmiast wycofać z użytku.
- Nie należy używać narzędzi w sposób przekraczający ich możliwości konstrukcyjne, np. przedłużając uchwyt kawałkiem rury lub innym elementem. Każde narzędzie powinno być dostosowane do rodzaju wykonywanej pracy.
- Narzędzi oraz innych materiałów nie wolno zostawiać na drabinach, rusztowaniach, dachach oraz w innych miejscach, z których mogą zsunąć się i spaść.
- W miejscach, gdzie używane są łatwopalne rozpuszczalniki lub wszędzie tam, gdzie iskra może spowodować wybuch, należy korzystać z narzędzi nieiskrzących.
- Drewniane uchwyty narzędzi nie mogą mieć pęknięć i drzazg oraz muszą ciasno przylegać do narzędzia.
- Obowiązkiem Kontraktorów jest utrzymanie wszystkich przenośnych narzędzi ręcznych z napędem mechanicznym, przewodów elektrycznych oraz węży pneumatycznych w dobrym stanie i w pełni sprawnych.
- Wadliwe lub uszkodzone narzędzia należy oznaczyć informacją „Nie używać” i natychmiast wycofać z użytku.
- Jeśli konstrukcja narzędzi z napędem mechanicznym wymaga użycia osłony, podczas pracy z takim narzędziem osłona powinna znajdować się na swoim miejscu i być sprawna.
- Przewody i węże należy chronić przed uszkodzeniem i nie dopuścić, aby sposób ich ułożenia w miejscu pracy doprowadził do przewrócenia się pracownika lub uszkodzenia samego przewodu / węża.
- Przenośne narzędzia ręczne z napędem elektrycznym powinny posiadać „podwójną izolację”.
- Podwójnie zaizolowane narzędzia należy czytelnie oznaczyć.
- Narzędzia ręczne o napędzie pneumatycznym należy zabezpieczyć przed przypadkowym odłączeniem.
- Narzędzi nie wolno podnosić lub opuszczać za przewód/wężyk.
- Wszystkie wbijaki lub inny tego typu sprzęt z napędem pneumatycznym, wyposażony w automatyczny podajnik gwoździ/zszywek itp., gdzie ciśnienie operacyjne urządzenia wynosi ponad 100 psi (6,9 bar), musi mieć zabezpieczenie wylotu zapobiegające wyrzucaniu elementów łączących, gdy narzędzie nie dotyka powierzchni roboczej.
- Użycie osadzaków wymaga pisemnej zgody.

- Operatorzy osadzaków muszą posiadać dokument zezwalający na wykonywanie tego typu pracy.
- W czasie wykonywania prac z użyciem osadzaków należy umieszczać znaki ostrzegawcze.
- Nigdy nie należy pozostawiać osadzaków bez nadzoru. Nieużywane osadzaki należy zabezpieczać zamykaną na klucz blokadą.
- Osadzaków nie wolno używać w miejscach, gdzie istnieje ryzyko pożaru lub wybuchu.

40. Rowy i wykopy

- Przed rozpoczęciem prac, wszystkie znajdujące się pod ziemią rury, przewody elektryczne i sprzęt muszą zostać zlokalizowane i oznaczone przez Koordynatora ds. współpracy z Kontraktorem.
- Do wykonywania wykopów i kopania rowów Kontraktor musi wyznaczyć kompetentną osobę.
- Ściany i powierzchnie wykopów i rowów głębszych niż 1,2m należy podpierać, niwelować lub osłaniać w odpowiedni sposób dla występującego podłoża.
- Przed rozpoczęciem lub kontynuowaniem kopania rowów głębszych niż 1,2m, potrzebna jest zgoda Koordynatora.
- Konieczne jest pozwolenie na wejście do przestrzeni zamkniętej.
- W wykopach głębszych niż 1,2m należy umieścić drabinę, przedział drabinowy, rampę lub inny sprzęt ułatwiający wejście i zejście, w odległościach nie wymagających od pracowników pokonywania dystansu powyżej 7,6m.
- Nadzorująca osoba ma obowiązek przeprowadzania codziennych kontroli w celu sprawdzenia, czy nie istnieje zagrożenie zapadnięciem się/zawałem, czy system bezpieczeństwa działa poprawnie i czy nie występują żadne inne czynniki ryzyka.
- Pracownikom nie wolno dostarczać ładunków do wykopów przy pomocy koparek lub podnośników.
- Pracowników należy zabezpieczyć przed wykopywanym materiałem oraz innymi sprzętami i materiałami, które mogą stworzyć zagrożenie spadając lub staczając się do wnętrza wykopu.
- Wokół lub nad rowami i wykopami należy umieścić fizyczne zabezpieczenia, widoczne także w nocy.